

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 33 (1800) 1984 RUGPJŪTIS-AUGUST 14 • ŠV. KAZIMIERO METAI • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672

Juoda yra balta?

Sovietinė imperija ne tik ginkluojasi, bet ir kompromituojasi pasaulio akyse tautų ir pavienių asmenų kankinimu bei persekiojimu ypač religinėje srityje. Ji skelbia savo ideologiją kaip žmoniškiausią pasaulyje, bet praktiniame gyvenime ją padaro žiauriausia. Ji paneigė Dievą, iškėlė žmogų, jį sudievaitino ir vietoj humaniškiausio žmogaus išaugo žmonės ryjantis Molochas, kurio lageriuose kankinami bei naikinami žmonės vien dėl to, kad nenusilenkia Molochui ideologijai. Apie tai kalba aiškiausiai faktai, surinkti per šešis dešimtmečius, tačiau Molochui karalystė jų nepripažįsta, juos neigia ir tvirtina, kad sovietinėje imperijoje klesti ir laisvė, ir gerovė. Religija esanti laisva, kaip ir visos kitos sritys — menas, mokslas, technika ir t.t. Tai aiškus noras iš juodo padaryti baltą. Tai, kas iš tikro yra pragariškai juoda, sovietinė imperija tvirtina, kad tai yra balta. Ta linkme veikia visa valstybinės propagandos mašinerija, ir tai jau nuo pat komunistų revoliucijos pradžios Rusijoje. Tos mašinerijos veikimą girdime jau septintas dešimtmetis. Išaugo naujos kartos, bet minėtos mašinerijos veikimas lieka toks pat — įkyriai propagandinis, priverstinis, triukšmingas, nusibodęs ir savos imperijos žmonėms neįtikinantis. Iš komunistinės idėjos jis nukalė geležinę sistemą, kuri laikosi daugiausia išoriniais šarvais.

GYVENANTIEMS toje sistemoje pastaroji nebeimponuoja. Ji netgi stumė stumia prispaustus žmones išsivaduoti, t.y. pabėgti, kai tik atsiranda proga. Kitaip atrodo sovietinė sistema laisvėje gyvenantiems ir nepatyrusiems jos kumščio. Giliau žvelgiantiems ir faktus studijuojantiems ji susilaukia smerkinčio įvertinimo, bet paviršutiniškai žiūrintiems ji atrodo viliojančiai. Tokio paviršutiniškumo netrūksta net ir religiniams vadams. Pvz. žymus amerikiečių pamoklininkas Billy Graham, pamatęs pilną cerkvę maldininkų Maskvoje, padarė išvadą, kad ten klesti religijos laisvė. Neseniai lankėsi Sov. Sąjungoje 266 religiniai veikėjai — įvairių konfesijų atstovai, priklausą Amerikos Bendrijų tarybai. Jie važinėjo po Sovietų Sąjungą grupelėmis po 10 asmenų, lydimi sovietinių pareigūnų. Jiems buvo rodoma tik tai, kas iš anksto valdžios numatyta — būtent dar išlikusios tikėjimo oazės, atlaikiusios persekiojimo spaudimą. Niekur jie neturėjo progos sutikti tokios žmonės, kaip Kovaliovas, Sacharovas, Petkus, Svarinskas, Tamkevičius, Sadūnaitis... Lietuvon net nebuvo nuvežti. Grįžę Amerikon, daugelis jų ėmė skelbti, kad Sov. Sąjungoje yra religijos laisvė, kad matė ją važinėdami po visą kraštą. Tuo būdu jie parodė ne tik savo paviršutiniškumą, bet ir įprastinį amerikietišką naivumą. Jie ir kalbėjimą aplankę sakytų, jog ten klesti laisvė.

VIS DĖLO ne visi amerikiečiai tokie naivūs, kaip tie konfesijų atstovai, važinėję po Sov. Sąjungą ir nematę tikrovės. Pasirodo, yra ir tokių, kurie gerai žino sovietų sugebėjimus organizuoti vadinamas Potiomkino ekskursijas, kuriose rodomas falsifikuotas sovietinis gyvenimas. Pvz. Joseph Sobran ("Waterbury Republican") dienraštyje parašė straipsnį, kuriame primena anos ekskursijos dalyviams Maskvos baptistų šventovėje išskleistą juostą su įrašu: "Esame persekiojama bendrija". Demonstrantai buvę greitai pašalinti, bet tikrovė liko praskleista, nors svečių ir nesuprasta. Minėtasis Sobran primena jau iš seniau Amerikos Bendrijų taryboje dvelkiantį prosovietinį vėją. Esą, jeigu tos tarybos žmonės būtų nuvežti į senovės romėnų kolizijų ir pamatytų žvėrių draskomus krikščionis, grįžę sakytų, kad imperatorių rūpinasi žvėrių teisėmis ir kad liūtai nėra tokie baisūs, net verti pagyrimo. Amerikiečių žurnalistas ta proga pagiria žydus, kurie net ir kraštutiniams atvejais gina savo tikėjimo žmones. Esą gėda krikščionims, kurie viešai atsuka nugaras krikščionių kankiniams. Tai esą daro net kai kurie teologai, linke į marksizmo derinimą su krikščionybe. Iš to matyti, kaip toli siekia sovietinė apgaulė, sugebanti paveikti naiviausius ir iš juodo padaryti baltą. Matyt, marksizmo liga dar daug kas turės persirgti, kol atsivers akys.

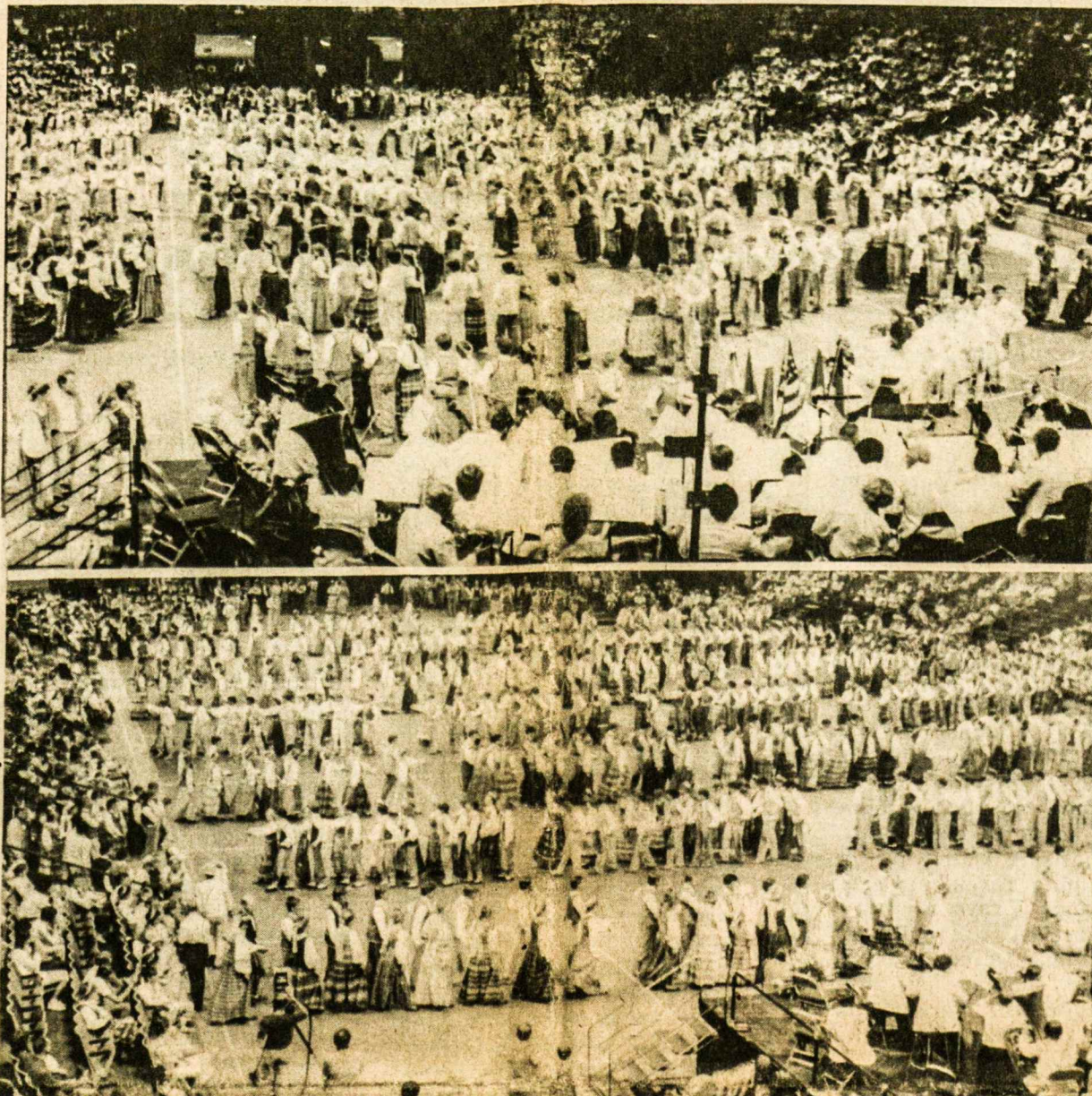
KANADOS ĮVYKIAI

Karingieji pašto tarnautojai

Kanados paštininkų sutartis pasibaigė rugsėjo 30 d. Karingo J.C. Parroto vadovaujama paštininkų unija jau pradėjo naujos sutarties derybas su pašto vadovybės atstovais. Pašto viršininkas M. Warrenas, vis dar slegiamas metinio \$262 milijonų deficito, nori, kad paštininkai atsisakytų anksčiau išsikovoato atlyginimų papildo padengti padidėjusioms pragyvenimo išlaidoms ir kasmet dvikaltiam paštininkam duodamo \$700 priedo. Pašto vadovybė taigiai nori, kad visas privilegijas gimdyvės gautų ne po pusės, o pilnų metų darbo. Anksčiau paštininkai po pusės metų vestuvėms gaudavo pilnai apmokamas penkias laisvas dienas. Ši privilegija paliekama, tačiau jai gauti siūlomas dvejų metų darbas pašte. J.C. Parrotas griežtai atmetė bet kokius ligišiolinės sutarties pakeitimus, nors kai kurios privilegijos yra juokingos. Pvz. ar logiška prancūzų ir anglų

kalbas mokantiems laiškų skirstytojams mokėti metinį \$700 priedą, kai jiems tenka skaityti tik adresus? Nesu-prantamos yra ir vienos savaitės apmokamos atostogos vestuvių proga, kurių negauna kiti kanadiečiai. Jie vestuvėms pasirenka savaitgalius arba reguliarias metines savo atostogas.

Paštininkai per pastaruosius dvejus metus gavo Kanados vyriausybės nustatytą atlyginimų padidinimą tik 6% ir 5%, kaip ir kiti valdžios įstaigų bei bendrovių tarnautojai ir darbininkai. Atrodo, J.C. Parroto vadovaujama paštininkų unija, turinti 23.000 narių, dabar sieks gerokai didesnio alų padidinimo. J.C. Parrotas jau prasiarė, kad bus kovojama už 32 valandų darbo savaitę be turėto atlyginimo sumažinimo, atostogų padidinimo, už daugiau apmokamų švenčių, ankstesnio išėjimo pensijon su pilna alga iki pensijos (Nukelta į 6-tą psl.)

Sovietinėje kariuomenėje žūsta lietuviai

Rašo iš okupuotos Lietuvos gauta pogrindžio "Aušra" 37 numeryje

Naudodamasi visomis okupanto teisėmis, rusų valdžia Lietuvoje, kaip ir kitose Tarybų Sąjungos respublikose, laiko savo kariuomenę. Yra daug atvejų kai kareiviai nušikaltai. Aišku, tų nusikaltimų spauda neregistruoja. Priešingai, visomis įėjomis stengiasi juos nuslėpti. Tačiau lietuviai juos prisimena.

Pavojus Lietuvai

Prieš kelerius metus Kaune, Panemunės miške, buvo rasta išprievarauta ir nužudyta jauna mergaitė. Kaip paaiškėjo, ją išniekino trys rusų kareiviai.

1960 m. viduryje, kaip prisimena dauguma kauniečių, kareiviai nušovė vieną Kauno gyventoją, kai jis juos išvijo iš savo sodo. Kareiviai už tai nebuvo nubausti, nes jie, kaip teisingai, nušovė žmogų prie dalinio teritorijos ribos.

Panaudodami Lietuvą kaip karinį placdarmą, prisimaigstydami ją įvairiausiomis raketomis, rusų generolai sudaro didžiulį pavojų Lietuvai — karo atvejų mūsų kraštas bus vienas iš pirmųjų taikinių. Taip mūsų maža šalis, mažesnė už Šveicariją, dėl sovietinių generolų kaltės, negali paskėti Šveicarijos pavyzdžiu — būti neutralia valstybe, bet karo atvejų turės tapti viena iš pirmųjų karo aukų. Be to, dėl branduolinių bombų Lietuvoje jau dabar sudarytas mums didelis pavojus: radiacija kai kuriuose Lietuvos rajonuose yra tokia didelė, kad atvykę Lietuvon užsieniečiai, pamatę savo turimus prietaisus, atsisako vykti į tuos rajonus. Ypač didelė radiacija yra Šiauliuose. Čia daug kūdikių gimsta nenormalūs.

Žuvo Varnauskas

Okupantai priverčia mūsų jaunuolius atlikti karinę priverstą kitose "respublikose", kur jie patys turi vykdyti okupantų vaidmenį.

Okupacinėje armijoje karinės prievolės sąlygos yra sunkios. Jaunas kareivis jau kaip kalinsys: privalo dirbti juo-

džiausius darbus. Karininkai juos laiko beteisiais, nes tą įtvirtina ir kariniai nuostatai. Daug kareivių girtauja. Dažnai pasitaiko savižudybių, karinėms atvejų kai kareiviai nušikaltai. Aišku, tų nusikaltimų spauda neregistruoja. Priešingai, visomis įėjomis stengiasi juos nuslėpti. Tačiau lietuviai juos prisimena.

Tačiau šiuo metu, kaip pasakutiniu metu iš armijos ateina daug žinių apie padaržėjusius paslaptinius lietuvių kareivių nužudymus. Gali būti, kad ši prievarta ne atsiktiktinė. Štai keletas faktų.

1982 m. pavasarį upėje, prie karinio dalinio Kaliningrado srityje, buvo rastas kareivis Varnausko lavonas. Apie savo sūnaus nužudymą beveik metus įtikinėjo prokuratūra ir dalinio vadovybė nužudytojo kareivio motina, gyvenanti Kaune. Tačiau vadovybė aiškino, kad kareivis pabėgo į dingę be žinios. Aiškindama "pabėgimo" priežastis, prispirta vadovybė teigė, kad Varnauskas atsisakė duoti karinę prietaiką, po to karininko ir kareivių buvo vedamas ištirti, ar nėra "pamišėlis", bet, pakeliui užėjus į karininko namus, Varnauskas tariamai nuėjęs į tualetą kambarį ir iš ten pabėgęs. Kai motina nepatikėjo pabėgimo versija, buvo imtasi visų priemonių surasti Varnausko lavoną. Ir taip beveik po metų jis buvo atrastas upėje prie dalinio su smurto žymėmis.

Čia vėl prisiminti ir Robertą Grigą, jo vargus ir persekiojimus sovietinėje armijoje. Jis irgi atsisakė prisiekti ištikimam tarnauti armijoje, kuri pavergė jo Tėvynę. Tikėtai viešas Roberto padėties išskelbimas galbūt padėjo išsaugoti jo gyvybę (dar nežinome tolesnio R. Grigo likimo).

Kavaliauskas pasikorė?

Tragiškai tarnybą armijoje baigė A. Kavaliauskas iš Vilkauskio. Paimtas karinei tarnybai į Kaliningrado sritį, vaikinas laiškuose skundėsi tėvams, kad jį ten privartauja kažkokie azijatai-homoseksualistai. Tėvų reikalavimu, sū-

nus buvo perkeltas į kitą tos pat karinės dalies dalinį, kur jis buvo patenkintas, atsikraijęs prievartautojų. Atvykę pas sūnų į svečius tėvai matė jį laimingą, kad baigėsi siaubingos dienos. Tačiau, tėvams išaiškinant sūnaus žuvimo aplinkybes. Jų įsitikinimas buvo jį labiau teisingas, kad pirmoji medicininė komisija nustatė, kad A. Kavaliauskas lavonos buvo su prievartos žymėmis ir buvo nužudytas imituojant savižudybę. Tai atsitiko 1981 m. gruodžio mėn.

Kiti žuvusieji

1982 m. vasarą Jurbarko rajono kariniame dalinyje buvo nužudytas ir paslėptas upėje kitas jaunas lietuvis kareivis. Kiek besistengė tėvai, net ir turėdami visus įrodymus, kas nužudė jų sūnų, bet kaltininkai nebuvo nuteisti. Bylą nagrinėjęs Jurbarko tardytojas Majauskas aiškiai slėpė žudikus.

1982 m. lapkričio mėn. Kaliningrado srities dalinyje miegant buvo nušautas kauniečio B. kartu su greta jo gulėjusiu kareiviu. Tai galbūt atsitiktinė žmogžudystė, bet ji liudija bendrą netvarką rusų armijoje.

Dėmesio kareiviui stoką rodo ir karinių pratybų pravedimas. Manevruose paprastai žūva daug kareivių — "pagal planą" leidžiama nurašyti net iki 3% dalyvaujančių manevruose.

1981 m. gegužės 20 d., kai sovietinė spauda buvo sukėlus aršų triukšmą dėl padėties Lenkijoje ("Solidarumas" jau pasirodęs nuversti komunistinę valdžią...), rusų kariuomenė Kaliningrado srityje ir kitose pasienio vietose buvo pasirengusi puolimui. Kal-

(Nukelta į 7-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

ŽYMAUSIAJĄ DISIDENTĄ JACEKĄ KURONĄ IŠ KALĖJIMO VARŠUVOJE išleido komunistinis Lenkijos režimas, laikydamasis amnestijos pažadų. J. Kuronas buvo įsteigęs Darbininkų apsaugos komitetą, iš kurio vėliau išaugo "Solidarumo" unija. Komitetas savo darbą nutraukė vieninteliame "Solidarumo" unijos atstovų kongrese 1981 m. rudenį. J. Kuronas tada tapo pagrindiniu "Solidarumo" unijos vadų patarėju. Jis buvo suimtas, paskelbus karo stovį 1981 m. gruodžio 13 d. Prieš pat amnestijos paskelbimą Varšuvoje buvo pradėta J. Kurono ir kitų trijų Darbininkų apsaugos komiteto veikėjų byla, kaltinusi juos bandymu jėga nuversti komunistinį režimą. Ji betgi staiga buvo nutraukta po poros dienų. Trys kaltinamieji dabar jau paleisti, kalėjime liko tik H. Wujecas.

Amnestijos atneštą laisvę J. Kuronas sutiko kritiškai. Jis norėjo viešo teismo, kuriame tikėjosi oficialaus išteisinimo, buvo pasiruošęs mesti aštrų kaltinimų kompartijos vadams. Galimas dalykas, amnestija, palietusi 652 politinius kalinius, ir buvo paskelbta tai bylai sustabdyti. J. Kuronui, kaip ir kitiems paleistiesiems, draudžiama imtis ankstesnės veiklos, už kurią jie vėl būtų suimti. Amnestija taip pat galioja "Solidarumo" unijos pogrindžio veikėjams. Jie betgi turi prisistatyti milicijos nuovadon, atiduoti radijo siųstuvus, spausdinimo priemones. Lig šiol amnestija pasinaudojo 43 pogrindininkai.

Netikėtotos minos

Keliolika laiškų pažeidė Raudonojoje jūroje ir Sueso įlankoje pradėjusios sproginėti minos. Kalte dėl jų prisiėmė mahometonų "Svento karo" teroristų grupė, remianti Irano ajatolą R. Chomeinį. Žinių agentūroms Londone telefonu buvo pranešta, kad minų paleista beveik 200. Tokiai operacijai teroristams reikėjo lai-

vų. Įtariami du Libijos ir Irano laivai, plaukę Sueso kanalu, neužsukdami į jokių uostus. Iranas ir Libija paneigia bet kokį įsivėlimą. Atrodo, minos nėra didelės. Rimtesnės žalos laivams nepadarė. Raudonojo jūra šiuo metu plaukia daug keleivinių laivų su mahometonų maldininkais į Meką ir Mediną Saudi Arabijoje. Keleiviniame laive nuo minos sprogimo gali žūti daug žmonių. Egipto prez. H. Mubarakas buvo priverstas šauktis užsienio pagalbos minoms surasti ir sunaikinti. Iš JAV buvo atsiųsti keturi minas surandantys malūnsparniai, iš Britanijos — keturi laivai.

Šiame numeryje:

Londone leidžiamas gerai informuotas savaitraštis "Jane's Defence Weekly" atspausdino erdvių satelito padarytą nuotrauką, kurioje matyti Nikolajevje prie Juodosios jūros sovietų statomas didelis atominis lėktuvnešis. Lig šiol Sovietų Sąjunga turėjo tik mažesnius lėktuvnešius malūnsparniams. Statyba buvo pradėta 1983 m. ir dabar spartinama. Ji

Stato lėktuvnešį

Londone leidžiamas gerai informuotas savaitraštis "Jane's Defence Weekly" atspausdino erdvių satelito padarytą nuotrauką, kurioje matyti Nikolajevje prie Juodosios jūros sovietų statomas didelis atominis lėktuvnešis. Lig šiol Sovietų Sąjunga turėjo tik mažesnius lėktuvnešius malūnsparniams. Statyba buvo pradėta 1983 m. ir dabar spartinama. Ji

Šiame numeryje:

Juoda yra balta

Totalinė sistema ir naivūs lankytojai iš laisvojo pasaulio

Sovietinėje kariuomenėje žūsta lietuviai

Pogrindžio spaudos suregistruoti ir paskelbti faktai

Lietuva verta mūsų solidarumo

Brazilijos arkivyskupo pareiškimai apie pavergtą mūsų kraštą

Afganistano partizanai tebekovoja

Suėjo penkeri metai, bet afganistaniečiai nepasiduoda

Kauno getas "Teisųjų maište"

Tarptautinėje atsiminimų literatūroje neužmiršamas ir Kaunas

VLIKAI ir dabarties rūpesčiai

Keturiasdešimt metų VLIKo veiklai ir dabarties nuotaikos

Gimnazija pradeda mokslo metus

Gaisras Vasario 16 gimnazijoje nesukliudė testui mokslą

Užsimojo sunaikinti tautos praeitį

Balys Gajauskas apie sovietinę priepaūdą kultūrinėje srityje

Valio, valio!

Pr. Visvydo feljtonas apie veikėjų pagerbtuves

Sveikai maitintis ir nenutukti

Gydytojo patarimai spaudoje apie sveiką maitinimąsi

TEVIŠKES ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$19, pusmetinė — \$10, mėmė — \$25
(Amerikoje) — JAV doleriais

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$19.00 per year, \$10.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

PRANEŠIMAS IŠ BRAZILIJOS

Lietuva verta mūsų solidarumo

Maldos diena už Lietuvą Sao Paulo katedroje. Arkivyskupo straipsniai ir kalbos per radiją skatino telkti moralinę pagalbą persekiojamai ir pavergtai Lietuvai

KUN. PR. GAVENAS

1984 m. birželio 17 d. buvo surengta brazilų Maldos diena už Lietuvą. Sao Paulo katedroje įvyko pamaldas už Lietuvą laikę Brazilijos vyskupų konferencijos generalinis sekretorius Dom Luciano.

Paranos valstijos sostinės Kuritobos arkivyskupas Dom Pedro Fedalto ta proga parašė straipsnius apie Lietuvą dviem laikraščiams ir perdavė savo balsą už Lietuvą per dvi radijo stotis, kurių viena pasiekia visą Brazilijos teritoriją. "Voz do Parana" (Paranos Balsas) savaitraštis išspausdino beveik viso puslapio Ganytojo balsą, pavadintą "Lietuva yra verta mūsų solidarumo". Ešą arkivyskupas gavęs Brazilijos lietuvių kunigų vienybės pirmininko kun. Pr. Gavėno laišką, kuriame sakoma, kad Lietuva verta mūsų solidarumo ir prašoma, kad gausiausia Katalikų Bendrijoje Brazilijos vyskupų konferencija pakelti balsą už Lietuvą ir reikalauti iš rusų valdžios, kad šiais šv. Kazimiero metais gražintų Lietuvos katalikams šv. Kazimiero šventovę, padarytą ateizmo muziejum, ir Vilniaus katedrą, paverstą paveikslų galerija.

Be to, arkivyskupas primena Lietuvos istoriją. Klausytojams augs ir akims atsiskleidžia Lietuva, kuri Europoje pasukinė priėmė krikštą. Prabėga Mindaugas, popiežiaus vainikuotas pirmuoju Lietuvos karaliumi; Vytautas, kuris iškėlė Lietuvos vardą ir politinę galią; Europoje pirmąjį valstybių rangą, ir dėl to vadinamas didžiuoju. Ešą Lietuva grynė Europa nuo mongolų bei totorių ir pastojų kelių besiveržiantiems germanams ir kitiems. Paskui, augant germanų ir maskviečių galybei, Lietuva susijungė su Lenkija, tačiau abi valstybės taip susilpnėjo, kad kaimynai jas abi pasidalino. Taip atėjo 120 metų vergija.

Dom Fedalto savo "Ganytojo balse" tęsia pasakojimą, tartum dėstyty istorijos pamoką. Atgavus nepriklausomybę, Lietuva sukleidė: žemės reforma, pramonė, mokyklos, menas, kultūra, ekonominė gerovė (pateikia statistikas, duoda palyginimus). Tačiau neilgam... Primeną arkivyskupas rusų ir vokiečių okupacijas, žudynes, persekiojimus, trėmimus... kun. Alfonsą Svarinską, kun. Sigitą Tamkevičių, Vilniaus arkivyskupą Julijoną Steponavičių... Pagaliau pabrėžia: "Lietuvių tauta turi teisę būti nepriklausoma".

ma... Jokia tauta negali būti kitos užimta, kitos pavergtą. Be to, jis pareiškia: "Kalbama apie Tylos Bendriją už geležinės uždangos. Betgi ar nesame mes tos geležinės uždangos krikščionys, jei nedrįstame atverti burnos? Turime kelti balsą prieš tokią neteisę lietuvių tautai. Lietuva verta mūsų solidarumo!"

Arkivyskupas konkrečiai siūlo: "Reikia sudaryti maldos grandinę. Iš šitos maldos grandinės turi išsivystyti oraganas, kuris skatintų ir kovotų už politinę Lietuvos laisvę — už Lietuvą su savo valdžia, užtikrinančią lietuvių tautai religinę laisvę. Lietuvių tauta tikrai verta mūsų solidarumo. Verta kaip tauta, verta kaip katalikų tauta. Tai vienintelė tikrai katalikiška šalis nelemtoje rusų imperijoje."

Jį sekmadienį, birželio 17, yra maldos ir mobilizacijos diena už Lietuvos išlaisvinimą iš sovietų jungo. Nebūkime tylos Bendrijai!"

Atskirai pridėtam kun. Pr. Gavėnui laiške Kuritobos arkivyskupas dėkoja už jam parodytą pasitikėjimą rašant jam laišką, už SAO CASIMIRO biografiją bei prijungtą informacinę medžiagą apie Lietuvą. Ir priduria: "Ir Dievo Kūno šventėje (birželio 21 d.) gausia maldininkų minia kviečiau solidarizuoti su lietuviais, kovoti už Lietuvos išlaisvinimą". "Jei kiekvienas Brazilijos vyskupas savo vyskupijoje ką nors padarys šiuo atžvilgiu, manau, gali susidaryti tikras žygis už Lietuvą."

Ar nevertėtų tokiame ryžtingame lietuvių tautos gynėjui bent padėkos laišku parodyti ir iš įvairių kraštų ir bet kokia kalba? Būtų gerai ir tiesiogiai jam siųsti aktualios informacijos apie Lietuvą. Adresas: Excmo. Dom Pedro Fedalto, DD. Arcebispo de Curitiba, Rua Dr. Keller, 450, 80 000 CURITIBA, Pa., Brasil.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 638-3171, 247-6405

AMBER VIDEO PRODUCTIONS

Edvardas Gataveckas

Vestuvių iškilmių filmavimas "video" būdu Toronte ir apylinkėse. Žema kaina.

Skambinti telefonu 242-4114 Toronte. Norintiems parodyti pavyzdžiai.

Mobawk Furniture Ltd

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

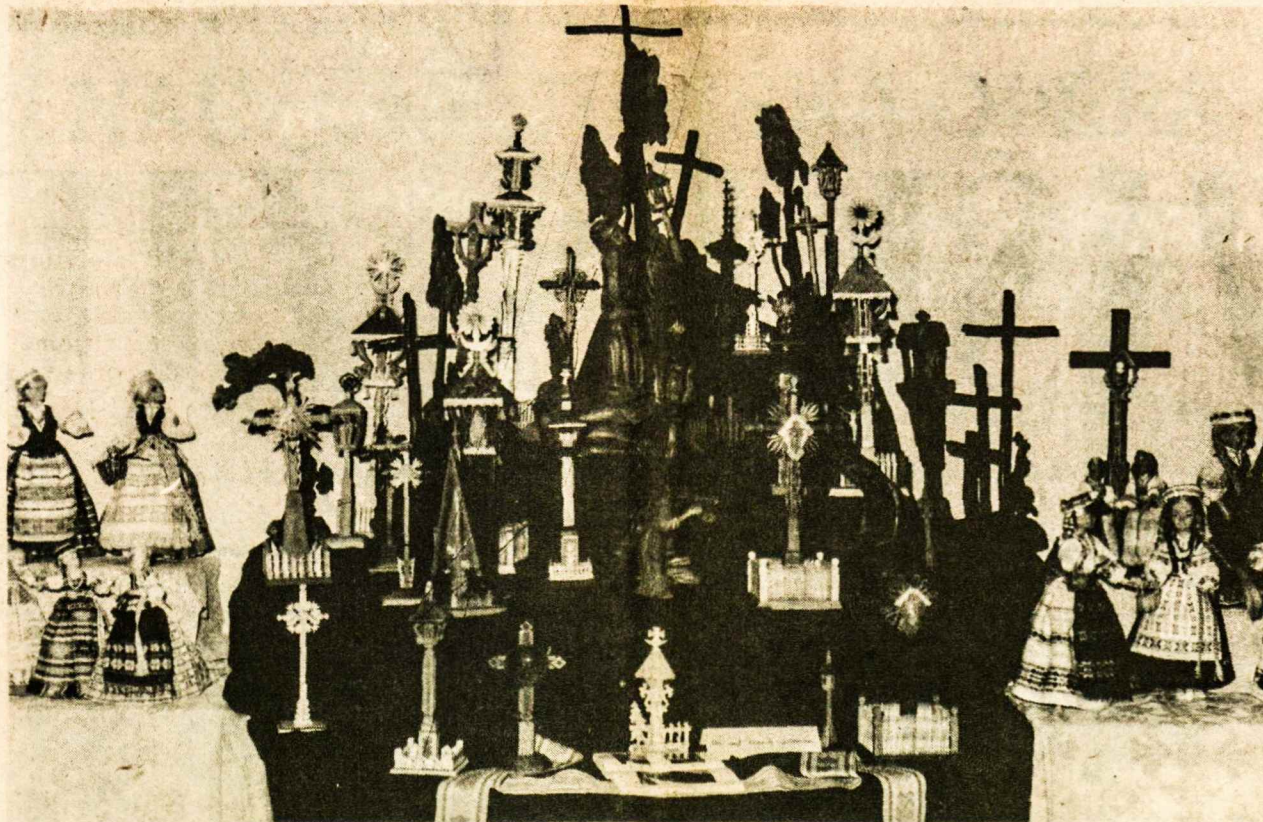
Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442

Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Simbolinis Kryžių kalnas, kuris buvo įrengtas "Vilniaus" paviljone Toronte tautybų savaitės metu St. Dabkus

Afganistano partizanai tebekovoja

Jau penkeri metai, bet Sovietų Sąjungos kariuomenė nesitraukia

Afganistane nėra kontrrevoliucionierių, nes čia niekad nebuvo revoliucijos. Buvo perversmas, kurį 1978 m. balandžio 27 d. įvykdė plk. Abdulas Kaderas. Po perversmo valdžion atėjo komunistinės Liaudies demokratų partijos vadovas, Maskvos statybinis Nuras Mohamedas Tarakis. Meginimai įvesti komunistinę santvarką sukėlė afganistaniečių pasipriešinimą. Netgi partijos viduje kilo kruvina tarpusavio kova. Iki šiol dėl valdžios grumiasi dvi frakcijos — "Chalk" (Liaudis) ir "Parčam" (Vėliava).

1979 m. rugsėjo mėnesį vėl įvyko perversmas: min. pirm. Chafizula Aminas nuvertė prezidentą Tarakį ir visą valdžią paėmė į savo rankas. Reikia pažymėti, kad prieš pat perversmą Aminas lankėsi Maskvoje. Tuojau po perversmo nuverstasis Tarakis, paskelbtas "nepagydomu ligoniu", spalio 9 d. mirė.

Kova dėl valdžios partijos virsūnėje ėjo toliau. Partizanų kova plėtėsi. Maskva veikiai neteko pasitikėjimo Aminu, kad jis sugebės nuslopinti liaudies pasipriešinimą. Todėl 1979 m. gruodžio 27 d. buvo įvesta į Afganistaną sovietinė kariuomenė. Ir šiandien nėra gerai žinoma, kokiomis aplinkybėmis buvo nužudytas Aminas. Aišku tik tiek, jog tai įvykdė sovietiniai agentai. Į jo vietą buvo pastatytas "Parčamo" frakcijos vadovas Babrakas Karmalis, kuris tuo metu buvo Afganistano pasiuntiniu Prahoje.

Priešinasi okupacijai

Prasidėjo sovietinė Afganistano okupacija, kuriai iki šiol priešinasi krašto gyventojai. Penktuosius metus kovoja ne kokie "kontrevoliucionieriai", bet liaudies. Pakistano pasienyje, Pešavaro miesto apylinkėse, šiandien gyvena apie trys milijonai Afganistano pabėgėlių. Šitas faktas atskleidžia sovietinės propagandos melagingumą. Afganistaniečiai laiko "dušmanais" (priešais) ne savo partizanų, bet sovietinius okupantus, nuo kurių kas gali bėga į Pakistaną.

Jeigu sovietinė propaganda skelbtų tiesą, tai tie milijonai pabėgėlių nuo tariamų reakcionierių, banditų, reakcijos ir imperializmo samdinių jieskotų išsigelbėjimo Sov. Sąjungoje, bet dar niekas negirdėjo, kad afganistaniečiai bėgtų ne į Pakistaną, o į Sov. Sąjungą. Užsienio žurnalistai Pešavare sutinka daugybę prastų afganistaniečių, kurie nukentėjo nuo sovietinių okupantų ir juos remiančių stribų. Iš tikrųjų kitaip negalima pavadinti marionetinės Kabulo valdžios karių, kurie remia įsibrovėlių veiksmus prieš savo žmones. Tiems Lietuvos žmonėms, kurie prisimena pokario metus, nesunku įsivaizduoti dabartinę padėtį Afganistane.

Pakistano pasienyje, Pešavaro apylinkėse, neseniai lankėsi mokytojas Abdulas Džarabas, afganistaniečių laisvės kovotojų būrio vadas. Jis atvyko įeškoti pagalbos ir su savanoriais sugrįš pas savo partizanus, kurie veikia Fariabo srityje, Sov. Sąjungos pasienyje. Jis taip pat atsto-

vauja "Islamo vienybės" partijai šiaurės Afganistane. Su juo kalbėjosi "Laisvės" radijo korespondentas Francesco Sartori, kuris užrašė tokį mudžahidų-afganistaniečių partizanų vado pasakojimą.

Aštrios kovos

Šiemet kovo 3 d. Džarabo partizanai, kurie normaliai veikia apie 25 km nuo Sov. Sąjungos pasienio, perėjo į Sov. Sąjungos pusę ir 8 v.v. užpuolė pasieniečių sargybą. Partizanai nukovė dešimt pasieniečių, dar daugiau sužeidė ir, pasigrobdę sovietinių automatų, sugrįžo į savo bazę.

Netrukus po to, kovo 16 d., keli tūkstančiai sovietinių karių su tankais ir aštuoniais malūnsparniais apsupo partizanų Čakmano rajone. Kovos trukė šešias dienas. Žuvo apie 30 mudžahidų. Aštuoni sužeisti pateko nelaisvėn. Likusieji afganistaniečių partizanai išsigelbėjo išsiveržę iš apsupimo, prieš tai išvedę iš rikuotės du sovietinius tankus ir numušė vieną malūnsparnį. Trisdešimt penki sovietiniai ir Kabulo vyriausybės kariai buvo nukauti. Partizanai pasiėmė jų ginklus ir šaudmenis. Tie patys partizanai balandžio gale jau puolė Chan-Čar-Bago administracinę centrą, sunaikino vieną sovietinį tanką ir vieną sarvuotį. Buvo nukauta vienuolika administracijos žmonių.

Už savo šalį

"Laisvės" korespondentas klausė partizanų vadą, kodėl jie kovoja su nepalyginamai stipresniu priešu. Mokytojas Džarabas atsakė: "Mes čia gimėm ir aukosimės, kad apgintume savo tikėjimą, savo laisvę, savo šalį. Mes nepasiduosim, nekenčiam komunistų, ir niekas neprivers mūsų su juo susitaikyti... Kovoje su agresyvia ateistine galybe — su Sov. Sąjunga... Siekiame pašalinti komunizmą iš savo šalies, jo vietoj iškelti islamo vėliavą po Afganistano dangumi. Kovosime iki paskutinio atodūsiu. Mūsų šūkis — laisvė ar mirtis".

Jau penkti metai nėra taikos Afganistane. Afganistaniečiai ginasi nuo sovietinių užpuolimų, kuriems talkina Kabulo statybiniai. Afganistano partizanai kovoja už savo tėvynę, už savo tikėjimą, už savo tradicijas. Jie žino, dėl ko kovoja, aukojasi, žūsta. Bet ar žino, už ką kovoja ir žūsta sovietiniai kariai, atsiųsti į Afganistaną?

Pokalbis su kariu

"Laisvės" radijo korespondentas Pakistano pasienyje kalbėjosi su buvusiu sovietiniu kariu Gariku Muradovičium Džamalbekovu, kurį dabar globoja mudžahidai. Jis kilęs iš mišrios šeimos: tėvas tadžikas, motina rusė. Karas, kurį Afganistane veda sovietinė vadovybė, jam pasirodė beprasmiu ir nepateisinamas, todėl jis perėjo į Afganistano partizanų pusę, tačiau pasakė, kad į savuosius nešaudys. Partizanai suprato jį ir išvedė jį iš karo veiksmų zonos — į Afganistano ir Pakistano pasienį, kur mudžahidai jį dabar laiko drauge su kitu buvusiu sovietiniu kariu —

Nikolajum Vasiljevičium Balabanovu.

Korespondentas juos paklausė, ar sovietiniai kariai supranta, kodėl jie turi Afganistane kariauti? Džamalbekovas atsakė — ne. Jie žino, kad čia nėra už ką kovoti. Žino, kad reikia kovoti už kažkokį Babraką Karmalį, už kažkokį režimą, kuris neišilaikytų, jeigu jie iš čia pasitrauktų.

Vargas gyventojams

Afganistane vyksta žiaurus karas, nuo kurio daugiausia nukentčia moterys, vaikai, seneliai. Jaunimas seniai kovoja partizanų eilėse, mobilizuotas į Kabulo kariuomenę ar pabėgo į Pakistaną. Sovietinė kariuomenė, puldama partizanus, apsupa kaimus su tankais, apšaudo iš pabūklų. Kariai grupėmis apgyvendinami pas vietos gyventojus, kurie turi juos išlaikyti. Jei kas nors atsitinka, keršydami išduoda visą gyvenvietę. Taip atsitiko su Taš-Kurgano kaimu, kuriam gyveno apie tūkstantis afganistaniečių. Vieno desantinio būrio vadas kapitonas su šešiais kariais išgėrė išėjo į kaimą plėšikauti. Partizanai juos nukovė. Žuvusio kapitono brolis, aukštas divizijos štabo karininkas, tuojau įsakė atkeršyti visam kaimui. Sovietiniai desantininkai apsupo kaimą, visus nužudė, jų namus su žeme sulygino. Partizanai pasitraukė į kalnus. Tikrai vėliau atvykęs kažkokio generolas štabo pareigūnų ir desantinio dalinio vadą suėmė, desantininkus sugrąžino į Kabulą. Lmb.

Lietuvoje jiems nėra vietos?

Lietuviškoje sovietinėje enciklopedijoje (II tomas) yra išspausdinta lentelė rodanti, kur ir kiek lietuvių gyvena Sovietų Sąjungoje (pagal 1979 m. statistikos duomenis). Lietuvoje — 2.712.233, Rusijos TFSR — 66.783, Latvijoje — 37.818, Kazachijos TSR — 10.964, Ukrainos TSR — 9.658, Baltarusijos TSR — 6.993, Estijoje — 2.379, Uzbekijos TSR — 1.040, Azerbaidžano TSR — 678, Gruzijos TSR — 603, Moldavijos TSR — 547, Tadžikijos TSR — 472, Kirgizijos TSR — 430, Turkmenijos TSR — 224, Armėnijos TSR — 83.

Po visą Sov. Sąjungą išmėtyti gyvena 138.000 lietuvių (4.9%). Ten pat skelbiama, kad 1926 m. Sovietų Sąjungoje gyveno 41.437 lietuvių, daugiausia Rusijos TFS respublikoje.

Sibire ir Rusijos TFS respublikoje (jai priskirta Rytų Prūsijos dalis — Kaliningrado sritis) gyvena lietuvių, kuriems neleidžiama grįžti į gimtąsias vietas po didžiųjų pokario trėmimų.

Kaliningrado srityje buvo 796.000 gyventojų (1977 m.), iš jų 3.2% lietuvių. K.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A7 (prieš Lietuvių Namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

A+A BRANGIAI MAMAI

mirus,
mielą ONUTĘ JUODIKIENĘ ir šeimą giliai užjaučiame
bei kartu liūdime —

J. A. Klimai

J. Č. Kurai

P. E. Žuliai

Brangiam Tėveliui a.a. MYKOLUI REMEIKIUI

mirus,
mielai dukrai DANUTEI VAITIEKŪNIENEI su šeima
ir kitiems artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą —

Pajarskų šeima

A+A MARIJAI GAČIONIENEI

mirus, vyrą ALFONSA, dukras DANUTĘ, LIUDĄ, STEFĄ, sūnų ALBINĄ ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame —

Valė ir Vytautas Rasiuliai
Nina ir Vacys
Stasė ir Benius Yokubynai

PADĖKA Mylimam vyrui ir tėvui a.a. POVILUI RAUDŽIUI

mirus 1984 metų liepos 20 dieną,

nuoširdžiai dėkojame kunigams pranciškonams, atlaikiusiems šv. Mišias ir kalbėjusiems maldas prie karsto.

Dėkojame sol. V. Vieriakaičiui už giedojimą šv. Mišių metu. Esame didžiai dėkingi p. Valevičiui už tartą jautrų paskutinį atsisveikinimo žodį. Padėka kalbėjusiems verslininkų vardu p. Ramanauskui. Ypatinga padėka karsto nešėjams.

Dėkojame draugams ir pažįstamiems, aukojusiems Tautos fondui velionies vardu.

Nuoširdi padėka visiems giminėms ir artimiesiems už išreiktą užuojautą laiškais spaudoje ir žodžiu.

Dėkojame už užprašytas šv. Mišias Toronto parapijose ir kitur, už atsiųstas gėles, kurios puošė velionies kapą.

Dėkojame dr. A. Pacevičiui už gydymą, rūpestį ir padarimą, neprarasti vilties. Ačiū šeiminiškai B. Stanilieniui už paruoštus pūsynčius.

Nuoširdi padėka visiems atsilankiusiems į laidotuvių namus ir palydėjusiems velionį į amžino poilsio vietą.

Su nuoširdžiu dėkingumu —

žmona Elena ir sūnūs

Pasirenkant laidotuvių namus

Brolių Brown laidotuvių namų
ROSS CRAIG KOPLYČIA
turi puikias patalpas pigiomis kainomis

- Patirtis laidojant katalikų apeigomis
- Erdvūs, patogūs lankymo kambariai
- Jaukūs saliniai su kava ir sausainiais
- Du erdvūs šėjų durų "Cadillac" limuzinai, prieinami kiekvienai šeimai
- Maldų kortelės anglų ir lietuvių kalbomis, apdengtos specialia apsaugine medžiaga
- Baldakimas apeigoms kapinėse šeimos bei draugų apsaugai nuo blogo oro
- Kėdės šeimos nariams sėdėti apeigų metu kapinėse
- Du policijos pareigūnai palydai į kapines kiekvienų laidotuvių
- Iš anksto sutartas bei iš dalies apmokėtas planas, nepakeliantis laidotuvių kainos
- Pervežimas į bet kurią užmiestinę vietovę
- Erdvi autoaikštės
- Patogi, centrinė vieta

Rinkdamiesi laidotuvių namus, palyginkite mūsų kainas bei teikiamas paslaugas

Ross Craig Chapel
Brown Bros. Funeral Homes
1357 Queen St. W. (at Lansdowne) Toronto
K. Neil Webster, Mgr. Tel. (1-416) 532-4446

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

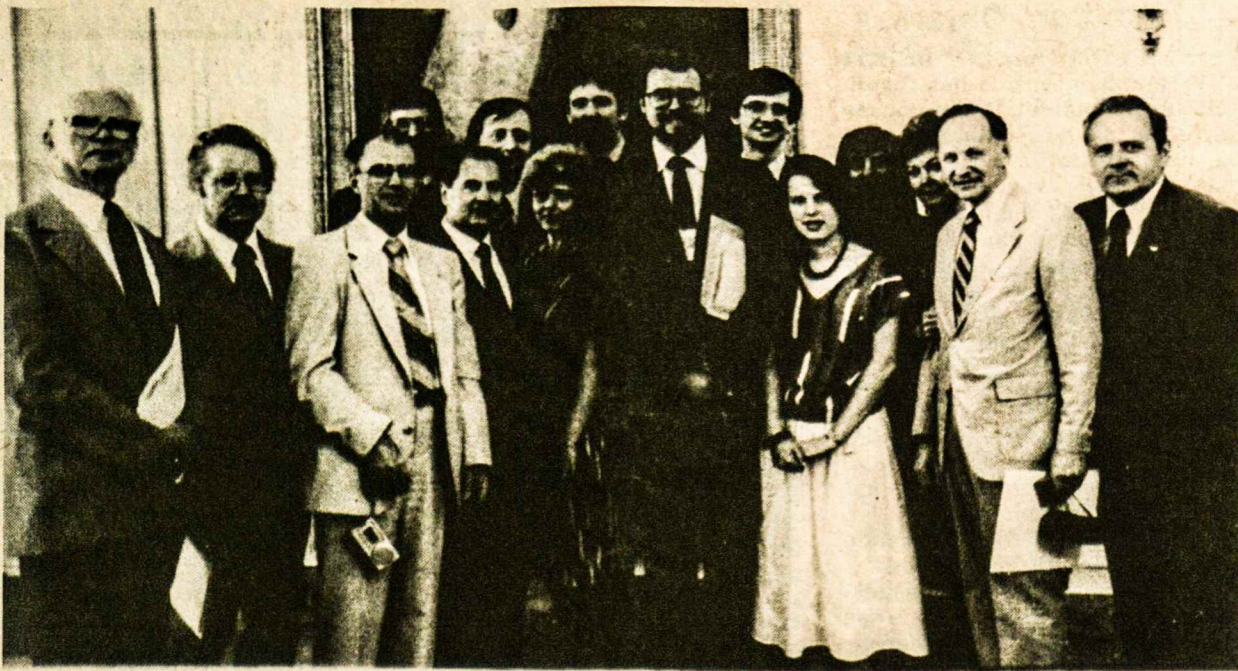
Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus — greitai ir meniskai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

KAZLAUSKAS

Lietuvių grupė, dalyvavusi Pavergtų tautų savaitės iškilmėse Baltuosiuose rūmuose Vašingtone 1984. VII. 16. Iš kairės pirmoje eilėje: dr. D. Krivickas, dr. J. Genys, J. Urbonas, V. Kamantas, L. Kojelis, D. Remienė, K. Oksas, A. Milūnas

Kauno getas "Teisiųjų maište"

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Taryba ir policija

Kaune, kaip ir kitur, veikė žydų taryba, kuri vadinosi "Aeltestenrat" (vyresniųjų taryba). Buvo taip pat ir žydų policija. Dauguma tarybos ir policijos narių laikė savo pareigą daryti visa, kas įmanoma, gelbėti žydų gyvybę. Jie nemanė, jog svarbiausias geto žydų rūpestis — išsaugoti tarybą ar policiją.

Ne sykį geto policija gaudavo įsakymą iš okupanto daryti kratas žydų namuose, kurie buvo anapus geto ribų, po to kai jų gyventojus sunaikindavo. Jie privalejo sugaudyti pasislėpusius žydus. Žydų policija vykdavo įsakymą, bet savaip. Prisilėpę raiščių ir policijos kepurį, geto policininkai įbrukdavo juos besilapstantiems žydams, įgalindami juos patekti, taip sakant, oficialiu keliu į getą. Kitaip tie žmonės būtų mirę iš bado savo slėptuvėse.

Idant galėtų įtikinti okupantą, kad jie uolūs ir aktyvūs, žydų policininkai rodydavo jam lavonus tų, kurie nusizūdė ar tikrai mirė iš bado. Tokių buvo pakankamai, kad išsklaidytų vokiečių nepasitikėjimą.

Jei vokiečiai nesunaikino geto iš pat pradžių, tai todėl, kad Wehrmachtui reikėjo gausios darbo jėgos.

Žydai sudarė idealų darbo jėgos išteklį. Suprasdama, jog žydams mirtis atidėta ne dėl humanistinių sumetimų, bet dėl praktiškų interesų, žydų taryba darė, kas tik įmanoma, išsaugoti masių gyvybę. Ji nepabūgo skatinti keptykų ir net malūno įrengimo gete pačiais "nelegaliausiais" būdais.

Pavojingi ryšiai

Atskirtas nuo pasaulio, Kauno getas tokiu išliko iki 1942 m. pavasario. Tada jį nelegaliai aplankė nepailestanti herojiška lenkė — Irina Adamovič. Ji tegalėjo pagauti kalinius vien žodžiais, anaipol nenuspalvintais optimizmu... Bet tai buvo dveltelėjimas iš anapus... Kai viešnia iškelia, keli drašuliai sumontavo radijo priimtuvą ir paslėpė jį vaistinės rūsyje. Iki tol gete nebuvo jokio radijo, buvo uždrausta (mirties bausmė) jo gyventojams skaityt netgi vietinius laikraščius.

Pradedant 1943 m. rudeniu, Kauno getas pasikeitė. Apgyvendinti kareivinės tam tikru parinktu įmonių darbininkus, ypač tuos, kurių darbdaviai buvo vokiečiai (pvz. lauko darbininkus, dirbančius prie Kauno oro uosto). Juos apgyvendino su šeima kareivinėse šalia darboviečių.

Tuo metu vienas įvykis pritrėnkė Kauno žydus. Jis, mūsų manymu, puikiai parodė kaip ribota ir neefektinga buvo intervencija iš svetur.

Žmonės sužinojo, jog buvo sumintas su šeima ir motina (rabinu našle) profesorius H. N. Šapiro, neseniai mirusio buvusio didžiojo Kauno rabino Shapiro sūnus. Kitą dieną juos visus sušaudė. Už poros dienų žmonės patyrė to sušaudymo priežastis. Vienas artimųjų, gyvenęs JAV-se, paprašė Tarptautinį Raudonąjį Kryžių pasiteirauti apie didžiojo rabino Shapiro likimą ir pasirūpinti jo gerove, nes tai buvo itin iškilis asmenybė.

Raudonasis Kryžius laikėsi principo nesikreipti į vokie-

čių valdžią dėl internuotų žydų, nes jie buvo laikomi ne internuotais, o kalinamais civiliais. Tai nebuvo RK juridikcijos ribose. Tokia buvo vokiečių vyriausybės pažiūra, ir Raudonasis Kryžius nebuvo linkęs to nuostato peržengti, nes šis atvejis nebuvo pramatytas Ženevos konvencijoje.

Tačiau Šapiro atveju RK padarė išimtį ir pasiteiravo pas vokiečius informacijų apie didįjį rabiną. Vokiečių reakcijos neteko ilgai laukti. Kadangi velionio rabinui nebuvo galima pakenkti, teko pakelti visas pasekmes jo šeimai.

Pabėgimas

1943 m. Kalėdų išvakarėse Kaune įvyko sensacingas pabėgimas. Šešiasdešimt keturiem žydams kalininiam pavyko išsivaduoti iš Kauno IX forto. Jiems buvo pavesta ištuštinti 15 masinių kapų — ten buvo sumesta apie 50.000 žydų ir ne žydų lavonų. Po to liepė juos deginti, kad neliktų žymės.

Tai būta bendro Himlerio plano vykdymo visur, kur būta žudynių. Visur dauguma aukų buvo žydai.

Su IX forto žmonėmis buvo elgiamasi kaip su žvėrimis pilna to žodžio prasme. Uždaromi naktiniai, jie plūsdavo dieną supančiotom kojom. Jų kankintojai buvo puikiai maitinami — jiems nebuvo pašykštima nei svaigalų, nei tabako.

Savaime aišku, žydai negalėjo turėti jokių iliuzijų apie likimą, kuris jų laukia. Jie puikiai suprato, kad vokiečiai trokšta ištrinti visus žudymų pėdsakus, pašalinti, taip sakant, kaltinamąją medžiagą.

Kitas papildomas dalykas, kuris stūmė tuos kankinamus vyrus į desperatiškiausius žygius, buvo tas, kad jie buvo netekę bet kokių šeimyninių saitų, nes jų artimieji buvo sunaikinti. Ne sykį tuos žmones parinkdavo tuo metu, kai jie buvo vedami sušaudyti ir pasitaikydavo, kad koks Sonderkommando vyras atpažindavo lavonų tarpe savo paties šeimos narius.

Be to, Kauno Sonderkommando pusę sudarė Raudonosios armijos karo belaisviai žydai, kurių dėl vienos ar kitos priežasties nenubodė vietoj. Grupelį vadovavo kpt. Vasilievskis, kurį pačiupo, kai jis taikės prisijungti prie partizanų.

Pabėgimo iš Kauno planas buvo palyginti paprastas. Teko atsiskaityti pirmojo sumanymo — išsiraustyti virš kilometro ilgio tunelį, nes belaisviai neturėjo tinkamų įrankių, o darbas plikom rankom būtų pareikalavęs per daug laiko. Vargas kursto žmoguje išradinumą. Kaliniai aptikė koridoriuką, vedantį iš jų patalpos iki laukinės sienos. Savaime aišku, jis buvo užrakintas, apkaltais geležiniais pinčiais, o pats praėjimas pilnas malkų.

Peiliams ir pjūklėliams kaliniai atidarė duris. Jų kasdieninis darbas buvo nurenginti žmones, sušaudytus su drabužiais (tai būdavo ne žydai), sudėlioti į krūvelės jų drabužius ir kitus daiktus, išlupinėti ausinius dantis, numastyti žiedus bei palmti kitas brangenybes. Jie tuo pasinaudojo — įsigijo ne tik įrankius, bet ir sukaupė sau karo grobį.

Pabėgimas įvyko 1943 m. gruodžio 24-25 d. naktį. Pabėgėliai numatė kad sargybiniai

nusilaks ir nebudės. Taip ir buvo. Visiem 64 belaisviams pavyko pasprukti.

Kelis jų pagavo. Kitiems pasisekė. Trylika jų prisiglaudė gete. Žydų taryba ir policija pasistengė juos paslėpti. O tai nebuvo paprasta, nes visur buvo užalirnuota. Bemaž sudegino visus jų drabužius, nes nuo jų sklido niekaip nepašalinamas pragariškas tvaikas. Geto pareigūnai bėgliams davė švarius drabužius, batus, naujus tapatybės dokumentus. Tai dalykai, kuriuos sunku buvo rasti izoliuotame gete 1943 m. gruodžio mėnesį. Už kelių dienų juos išsiuntė į gretimus miškus, kur jie suėjo sąlytin su partizanais. Tai buvo paskutinė poeto Haimo Yellino kelionė, nes jis juos ten nuvedė.

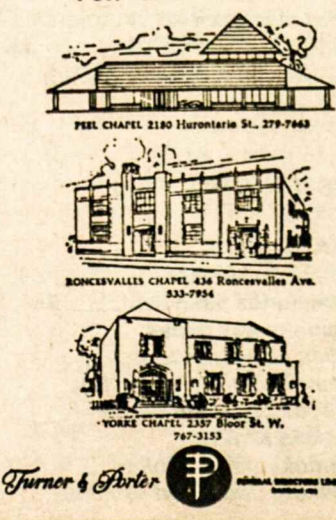
Komunistinė propaganda

Pabėgti iš geto, ypač su ginklais, pereiti vokiečių linijas, sudaryti partizanų grupę ar prisijungti prie jau organizuotų dalinių reikėd geto sąlygose pasiekti aukščiausią kovos su priešu pakopą. Kaip ir vienuose getuose tų sričių, kurios, nors ir laikinai buvo priklausiusios SSSR, Kaune išsivystė smarki komunistinė propaganda, skatinanti jaunuosius "traukti į girią" (Lietuvos mastu nedera kalbėti apie "maquis"). Kaune netgi patys "oficialieji" veiksniai, atseit žydų taryba ir žydiškoji geto policija, nors atvirai ir neužsiangažaudami šiai akcijai, bandė slaptomis ją remti. Tai buvo vienas retų atvejų, kur vokiečių įsteigti vietiniai tramdyti žydams atsiskuto prieš juos pačius.

Nuo 1941 m. rugsėjo mėnesio tam tikram skaičiui žydų iš Kauno, Raseinių ir kitų vakarinės bei šiaurinės Lietuvos vietovių pavyko susitelkti gironės netoli Raseinių. Toji grupė buvo aprūpinta ginklais, kuriuos išmėtė Raudonoji armija, skubiai traukdamasi 1941 m. vasarą. (Ta grupė išsilaikė beveik iki vokiečių okupacijos pabaigos. Ją užkludė vienas vokiečių dalinys. Nuostoliai buvo tokie, kad grupė liovės egzistavusi kaip vienetą). Tų ginklų pakako, kad apsaugotų partizanų nuo reguliarių lietuvių būrelių, tarnaujančių vokiečiams, ir kad įtikintų ūkininkus parduoti partizanams maisto, dažniausiai mainais už laikrodžius, drabužius ir t.t. Kai kada, žinoma, buvo pasinaudota tais ginklais kaip griežtą perkalbėjimo priemone.

(Bus daugiau)

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

VLIKas ir dabarties rūpesčiai

L. GIRINIS

Esame nedidelė lietuviškos visuomenės dalis išeivijoje. Gyvename be savo krašto valstybinių įstatymų, be policinių nurodymų, instrukcijų. Mus tesaisto prigimtoji lietuviybė, ir tai tik tiek, kiek paskiras tautietis savanoriškai jungiasi į lietuvišką veiklą.

Giliai širdyje lietuviybę nešiojančiam tautiečiui nėra vis tiek, priklausyti ar nepriklausyti sambūriui, kurio konstitucijoje įrašyta: "Privalome turėti tvirtą valią vienybėje tęsti kovą už nepriklausomos Lietuvos atstatymą ir už prigimtine žmogaus teisę būti laisvam."

Retas laikraštis nerašo apie vienybės reikalingumą, retas paskaitininkas, pradėdamas ar baigdamas kalbą, neprimeina vienybės reikšmės. Visi ją sielojasi. Tas pats rūpestis 1983 m. vasarą Čikagoje paskatino mūsų veiksmų pirmininkus ištieti vienas kitam į vienybę vedančias rankas. Jie paklausė visuomenės balso, reikalaujančio vienybės.

Skubiai bėgančios istorijos žingsniuose matome, kad ten, kur vienybė nebeegzistuoja, laisvinimo kova ir tautos gelbėjimo pastangos atsiduria suskaldytos darbų padalos ginčiuose. Tokie būklės bendras tikslas suskaldomas, ir visas vežimas patenka į gulbės, lydzio ir vėžio jėgas.

Vienybė išeivijoje pradėjo menkėti, kai dalis susiorganizavusių tautiečių pasisakė prieš demokratine Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto veiklą. Lygiai didelė dalis tautiečių tebestovi VLIKo pusėje ir kritiškai pasisako prieš Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ne pagal paskirtį pasiimtuosius darbus.

Bandant tyrškinti mūsų lietuviškos vienybės kelią, tenka grįžti į praeitį ir pripažinti, kad nėra pasaulyje kultūringos tautos be savos istorijos. Mes galime didžiulius turėdami turtingą praeitį, bet ne mažesnę vertę tenka skirti laikotarpiui nuo Vasario 16 paskelbimo iki mūsų įsikūrimo išeivijoje. Prieš 66-lus metus Vasario 16 aktas iš įvairių idėjų skirtingų organizacijų pareikalavo vienybės. Aktą pasirašiusieji žinojo, kad tik vieninimo sutarimu Lietuva gali būti laisva, nepriklausoma ir respublikuojama kitų valstybių tarpe. Vasario 16 aktas skirtas prieš lietuviškos vienybės pavyzdžius.

Prieš 40 metų Vilniuje, okupacijų metais, pagrindinė vėl buvo paskelbtas aktas, kuriuo buvo sudarytas vieningu demokratinių grupių sutarimu Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas (VLIKas). Visos grupės ir visa ano meto pagrindinė spauda džiaugėsi, turėdamos visuose tautos sluoksniuose vieningą pritarimą. VLIKo steigėjai žinojo, ko susilaukė iš okupanto, jei išaiškėtų susiorganizavimo tikslai. Jie ryžosi, žinodami laisvės, gyvybės ir mirties kainas. Ir taip 1944 m. balandžio 29-30 d.d. VLIKas sudėjo pirmąsias suėmimų, gyvybės ir kraujo aukas. Į suimtųjų, išstremtųjų vietas stėjo nauji žmonės. Naujuose atsišaukimuose skaitėme: joks priešas Lietuvos laisvinimo kovos ir VLIKo tikslų sunaikinti nebeįstengs.

Gresiant dar žiauresnei okupacijai 1944 m., dalis tautos ir VLIKas atsidūrė Vokietijos karo giuvėsiuose. Išsivežė skausmą, rūpestį, ašaras, kai tolome nuo gimtųjų namų į nežinomą rytą. Ir VLIKas nieko nepasimė, išsivežė tik dalį likusiųjų skausmo ir prašy-

mą: jūs, kurie išliksite, skelbkite laisvajam pasauliui, kad mes tebekęčiame ir laukiame laisvės!

Iš karo griuvėsių tikėjomės grįžti į tėviškes. Deja, nauji rūpesčiai rodė, kad išeivijoje teks pasilikti ilgiau. Artėjo išsiskirstymo valanda, jau tūmė, kad esame vieni kitiems artimesni, negu kada nors esame buvę. Keliavome į nežinomus kraštus, į nežinomą rytą. Iš traukinių, laivų, aerodromų mojavome, sakdami sudiev, o širdyse vežėmės didelę ir skaudžią nežinią: ar bepasimatyse?

VLIKas paskelbė Lietuvių chartą, kurioje skaitėme: "Visi lietuviai yra lygūs tos pačios tautos vaikai, tarp savęs broliai". "Tautinis solidarumas yra aukščiausioji tautinė dorybė". "Pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę".

Paskelbtieji chartoje dėsniai lieti kiekvieną lietuvių. Mus tada rišo tik viena idėja: esame savosios žemės netekę, pavergtos tautos vaikai, vienodo likimo broliai.

Tokia tada buvo lietuviybės prasmė ir tokia VLIKo bei lietuviško solidarumo idėja. Dėl to VLIKo pastangomis gimė Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, o VLIKas liko vyriausiu Lietuvos laisvinimo organu išeivijoje.

Tada niekas netikėjo, kad paskelbtieji, į vienybę vedantieji dėsniai ne visiems bus priimtini. Nėra abejonės, kad VLIKas krašto okupanto buvo priskirtas prie labiausiai smerkintų veiksmų išeivijoje. Mat VLIKo įvairiomis kalbomis leidžiamis ELTOS biuleteniais ir radijo pranešimais tebeaiškina laisvajam pasauliui, kad Lietuva ne savanoriškai prisijungė prie Sovietų Sąjungos ir kad anksčiau ar vėliau ji vėl bus laisva.

Keturiasdešimtmečio VLIKo veikla turėtų būti paminėta atskiru istoriniu leidiniu. Šiame laikotarpyje keitėsi žmonės. Į išeiviją vietas stėjo nauji veikėjai. Praeitin bėgančios istorijos lapai užverčiami, pamirštami. Bet laiko dulks neturėtų paslėpti žmonių veidų, kurie dirbo, iškeliauo amžinybėn, ir tų, kurie dabar tebedirba. Tai prof. St. Kairys, prel. M. Krupavičius, J. Matulionis, dr. A. Trimakas, V. Sidzikauskas, dr. K. J. Valiūnas, dr. K. Bobelis. Šie žmonės mūsų tautoje užsiėmė aukščiausios pagarbos, nes jie buvo ir tebėra įgalioti kalbėti vergijos nutildyto lietuviu vardu. Istoriniame leidinyje turėtų atsispindėti ne tik neveiktųjų darbų apžvalgos, bet ir žmonių, kurie aukojosi, dirbo, mirė, žuvo koncentracijų stovyklose, buvo nukankinti kalėjimų kamerosse. Didelė dalis jų turėtų būti pagerbiami prie nežinomo kario kabo, nes jų vardai jau niekur ir niekad nebebus minimi.

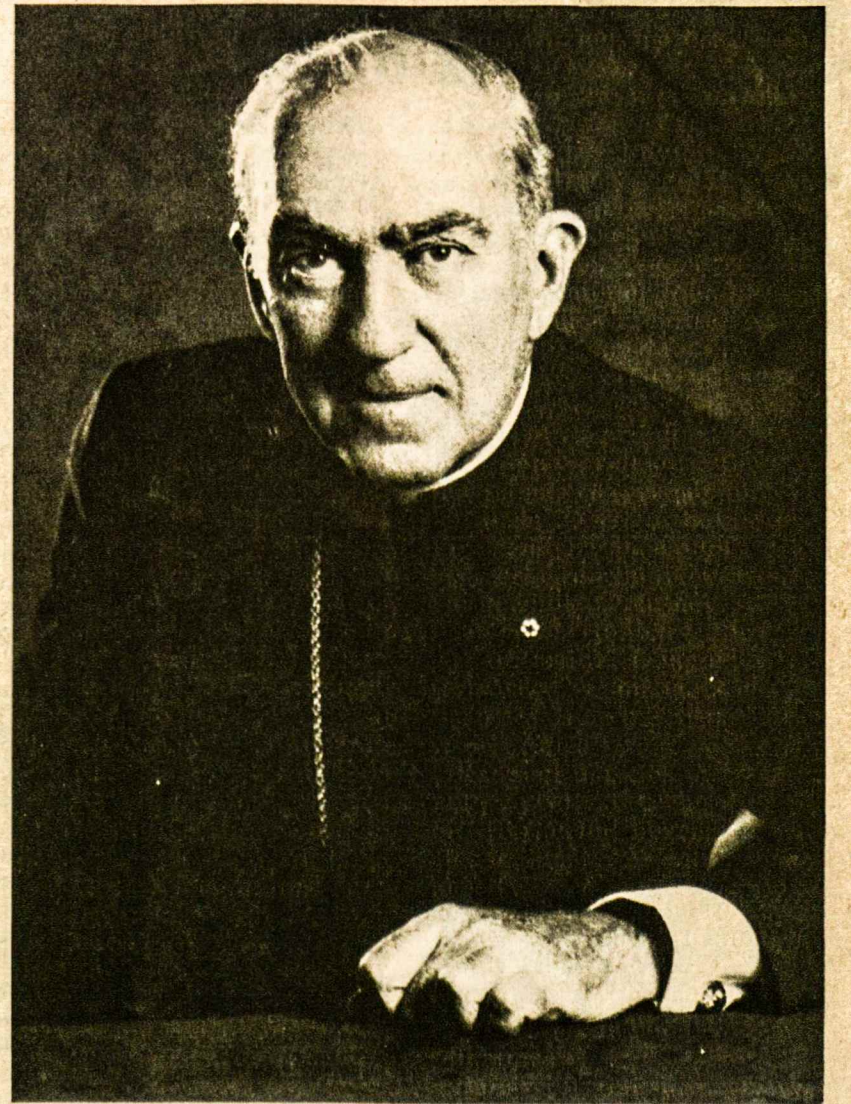
Pabėgę keturios dešimtys metų. Pabėgęs jų ir daugiau. Mūsų nebebus, bet liekantieji turėtų įsidėmėti: kad didelis bei reikšmingas būtų istorijoje VLIKo darbų palikimas. VLIKas yra reikalingas nuosirdžios, pozityvios kritikos, bet jis nėra reikalingas kritikų, kurie remiasi sovietiniais šūkiais: sustabdykite VLIKo veiklą išeivijoje.

• Supažindinkite savo draugus su "TEVIŠKES ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitytųjų adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

Vasario 16 gimnazijos mokiniai gaisro metu sunėsa bibliotekos knygas į klasių pastatą. Trečdalis knygų sudegė

Nuotr. M. Šmitienės

Jo Eminencija kardinolas GERALD EMMETT CARTERIS, Toronto arkivyskupas, šv. Kazimiero sukakties kongreso globėjas. Jis dalyvaus kongreso pamaldose rugsėjo 2, sekmadienį, 1.15 v.p.p., šv. Mykolo katedroje Toronte (65 Bond St.) ir tars žodį lietuviams

Gimnazija pradeda mokslo metus

Nors gaisras padarė daug nuostolių, bet darbo nesukludė. Suplanuotas naujas pastatas, laukiama paramos iš valdžios ir visuomenės

Po įvykusio gaisro daug kam gal kyla klausimas, kaip Vasario 16 gimnazija tęs savo darbą. Todėl pranešame, kad gimnazija po vasaros atostogų mokslo pradės, kaip buvo numatyta, rugpjūčio 27 d. Mokiniai į bendrabučius turės sugrįžti arba atvykti rugpjūčio 26 d.

Mergaičių bndrabutis gaisro nebuvo paliestas, todėl jame jokių pasikeitimų nebus. Berniukai bus apgyvendinti klasių pastate. Mūsų gimnazijos klasės kambariai yra nedideli — 28 kvadratinį metrų, nes mokinių skaičius klasėse nedidelis.

Taigi berniukai nebus apgyvendinti didelėse salėse, o kambaryuose, kurie yra panašaus dydžio, kaip buvusio bendrabučio kambariai. Klasių pastate yra dušai, prausyklos, išvietės ir kiekviename kambaryje yra šilto ir šalto vandens. Taigi sanitariniai įrengimai geresni negu buvo pilėje. Per atostogas bus suvesti baldai, kurių nemažai dalį turėsime pirkti, ir ant langų bus uždėtos užuolaidos. Atvykę mokiniai ras jaukiai įrengtus kambarius.

Klasėms rugpjūčio mėnesį bus pastatytas specialus gerai izoliuotas barakas su apšildymu. Didesni parengimai, kurie ligšiol vykdavo pilies salėje, bus katalikų arba evangelikų parapijų salėse bei gimnazijos valgykloje.

Taigi darbą galėsime pilnai tęsti. Todėl tėvai prašomi savo vaikus siųsti į gimnaziją.

Dar dabar sunku pasakyti, kiek gaisras padarė nuostolio. Tai paaiškės po kelių mėnesių. Pastatas buvo gerai apdraustas ir bus atstatytas. Tačiau drauda apmokės tik tai, kas sudegė arba ugniagesių buvo sugadinta. Bet pastatas jau prieš gaisrą turėjo būti remontuojamas ir atstatant jį reikėtų ir buvusius trūkumus pašalinti. O tai mes turėsime apmokėti. Tam reikaliu teks rinkti aukas.

Inventorius buvo taip pat apdraustas. Tačiau jis buvo senas ir todėl iš draudos mažai ką gausime. Ypatingai skaudu, kad sudegė visi orkestrų muzikos instrumentai, stiprintuvai, garsiakalbiai, mikrofonai ir t.t. Gimnazija buvo nusipirkusi arba iš aukotojų gavusi 12.000DM vertės instrumentų. Tiek pat vertės instrumentų orkestras buvo pasikolinęs iš privačių asmenų, mokinių ir mokytojų. Juos irgi reikės grąžinti. Prašome tuos, kurie nori, kad mūsų vaikai toliau galėtų mokytis groti instrumentais ir kad orkestras toliau veiktų, specialiai skirti aukų.

Biblioteka buvo atskirai ap-

drausta. Jos maždaug pusė knygų sudegė arba vandens sugadintos, tačiau mažesnė dalis lietuviškų knygų.

Birželio 26 d. gimnazijoje vyko dar prieš gaisrą sušauktas posėdis dėl naujo bendrabučio statybos su Hesso, Baden-Wuerttembergo ir federacinės valdžios atstovais. Šiame posėdyje visi pasisakė už naują berniukų bendrabutį, kuris kainuos 3,5 milijono markių. Po milijoną duos visos trys vyriausybės, o 500.000 markių reikės surinkti lietuviams. Posėdyje buvo priimtas ir statybos plano projektas. Bendrabutis turės 30 gyvenamų kambarių su 50 vietų, butą vedėjų, kambarį pavadoutojui ir visą eilę laisvalaikio kambarių berniukams ir mergaitėms. Kiekvienas kambarys turės savo sanitarinius įrengimus. Nutarta statybą dar šiais metais pradėti. Statyba truks apie 18 mėnesių.

Kadangi ir pilies atstatymas nebus greitesnis, tai vaikai į pilį tikriausiai negrįš gyventi. Jie iš klasių pastato tiesiog persikels į naują berniukų bendrabutį, o pilis bus atremontuota Kultūros institutui, gimnazijos bibliotekai, muzikos bei kitiems šalutiniams kambariams ir bendruomenės reikalmams.

Dabar pirmiausia pastatysime baraką, kuris su elektros ir šildymo įrengimais kainuos apie 120.000 DM. Kambarių įrengimas klasių pastate su dalim baldų kainuos apie 20.000 DM. 40.000 DM gausime iš draudos ir 45.000 DM duos federacinė valdžia. Esame paprašę paramos ir Hesso vyriausybės bei bažnyčių, tačiau turime kreiptis ir į lietuvišką visuomenę, prašydami greitos paramos. Už aukas iš anksto nuosirdžiausiai dėkojame. Bendromis jėgomis ir dabartinius sunkumus nugalėsime.

Aukas galite siųsti tiesiog gimnazijai, per savo bendruomenę, o Amerikoj gyvenantys — ir per BALFą, kuris mums nuo pat gimnazijos įsteigimo padeda.

T. Alf. Bernatoniš, OFMCap.,
Kuratoriaus valdybos pirm.
A. Smitas,
gimnazijos direktorius
Adresas: Privates Litauisches Gymnasium, Romuva, 6840 Lampertheim-Huettenfeld 4, W. Germany.
Telefonas: 06256-322.

Bookbinding Studio
"SAMOGITIA"
meniškal įraš knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvius.
Telefonas 625-2412
P. O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

VOGĖ KILIMUS

Prokuroras Jurius Levitinas "Tiesos" 157 nr. rašo apie stambaus masto vagystes Lentvario kilimų fabrike. A. Kudriašovas, G. Voitechovičius, K. Pečiulis, bendrai veikdami, iš fabriko išsinešdavo verpalų, siūlų ir kilimų, kurių bendroji vertė prašoko 10.000 rublių. Aukščiausias teismas A. Kudriašovą nuteisė 10 metų, G. Voitechovičių — septyneriems, K. Pečiulį — penkeriems metams laisvės atėmimo su turto konfiskavimu. Iš G. Voitechovičiaus ir K. Pečiulio išieškota 7.000 rublių, iš A. Kudriašovo — 6.000 rublių. J. Levitinas pasakoja: "Padaryta valstybei stambi materialinė žala bus atlyginta, nusikaltėliai griežtai nubausti. Tačiau svarbiausia — užkirsti kelią nusikaltimams. Būtina, kad panašūs grobimai nesikartotų. Išanalizavus nusikaltimo padarymo aplinkybes, paaiškėjo, jog fabrike nebuvo tinkamos tvarkos, darbo drausmės, reiklumo. Būhalterija reikiama netikrino brigadininkų darbo, ypač audimo cecho veiklos. Kilimai guledavo nespakuoti, nenumeruoti. Tai sudarė sąlygas piktnaudžiauti nesąžiningiems..." Dabar fabrike bus įvesta reikiama tvarka.

DEGTINDARĖS VARGAI

Jonavos rajono prokuroro pavaduotojas Vidmantas Paurys "Tiesos" skaitytojus birželio 8 d. laidoje supažindina su naminės degtinės gamintoja Zofija Kievišiene, dirbusia šeimininke vaikų lopšelyje-darželyje "Sigutė". Degtinę ji tiesiog sunkdavo kibirais. Pati nepamėginėdavo, tik didelius kiekius naminės degtinės parūpindavo pardavinėtojams ir vėliau iš jų susirinkdavo sutartus pinigus, kai degtinė jau būdavo parduota. Už naminės degtinės gamimą 1978 m. ir 1982 m. Z. Kievišienė susilaukė piniginių baudos. 1983 m. pradžioje, vos pusmečiui praėjus nuo paskutinio teismo, vėl ėmėsi nelegalaus amato. Šį kartą milicijos darbuotojai Z. Kievišienės namuose vėl rado įrankius degtinei gaminti ir net 230 litrų raugo. Nusigandusi ji kreipėsi pas kaimynystėje gyvenantį milicijos seržantą R. Telicėną, pasiūlydama jam rublių, kad papirktų vidaus reikalų skyriaus viršininką pradedamai bylai sustabdyti. R. Telicėnas pareikalavo 5.000, bet gavo tik 4.600, nes 400 rb. iš jam duodamo voko išsiėmė Z. Kievišienė. Pas vidaus reikalų skyriaus viršininką nebuvo nuėjęs. Jis pats pasiėmė visą kyšį, už gautus pinigus nusipirko atsarginių dalių automobiliiui. Kaltinamųjų suole atsidūrė ir kyšio davėja, ir jos gavėja. Z. Kievišienė liaudies teismas nubaudė laisvės atėmimu ketveriems metams, seržantą R. Telicėną penkeriems. Konfiskuotas abiejų turtas.

SUGADINTA NUOTAIKA

Daivos ir Romo Eidukaičių laiška tokia antrašte liepos 14 d. laidoje paskelbė "Komjaunimties". Jis liečia jaunavedžių problemas su vestuvinėmis

nuotraukomis Kapsuke (Marijampolėje): "Mūsų vestuvės turėjo įvykti balandžio 28 d., 14 val. 50 min. Norėdami turėti atminčią vestuvių nuotrauką, kovo mėnesio pabaigoje užsirašėme į eilę Kapsuko fotoateljė, kuri yra Gegužės 1-osios gatvėje. Paklausus, kurią valandą mums atvykti, priėmė pasakę, kad bet kurią darbo valandą. Po jungtuvų 15 val. 30 min. nuvykome fotografuotis. Čia jau savo eilės laukė keturios poros jaunavedžių. Priėmė mums patarę atvažiuoti vėliau, esą bus mažiau žmonių. Antrą kartą į fotoateljė atvažiavome 18 val. 20 min. Prieš mus buvo trys poros, o priėmė mums užrašyti į eilę atsakę. Paaškinu — nesuspėjome iki darbo dienos pabaigos. Į klausimą, kaip čia yra, kodėl mus užregistravo kone prieš mėnesį, priėmė juokiu atsakę — nefotografuosime, ir viskas. Šventinė nuotaika buvo sugadinta. Laimė, kad Vilkaiviškio fotoateljė, esanti Pergalės gatvėje, sutiko palaukti mūsų ir nufotografavo. Dėkujiems už tai". Ta įžulioji priėmė A. Brisočienė už nekultūringą klientų aptarnavimą susilaukė drausminės nuobaudos, jai nebuvo išmokėta premija.

ALKOHOLIO PROBLEMS

Jas "Valstiečių laikraščio" birželio 23 d. laidoje išsamiau paliečia P. Parsonis. Esą daug žalos ūkiui padaro girtuokliai, tapdami pravaikštininkais, brokdariais, darbo taisyklių pažeidėjais, atnešdami moralinę bei materialinę skriaudą savo šeimoms. P. Parsonis pasakoja: "Kaip grybai po lietaus dygsta įvairios užteigos, įmantriais vardais pavadinotos. Statomos saunos ir kitokios pirtys. Ne paprastos — elektrifikuotos, mechanizuotos, su pokylių salėmis. Ir neapsieinama be gėrimų. Čia draugą pagerbia, čia revizorių nuprausžia, čia po sėkmingos medžioklės šėrną aprauda. O kartais ir visai be progos gomurį vilgo. Eilinėje kaimo parduotuvėje ne visada gausi nusipirkti reikiama plataus vartojimo preke, o gėrimų — kokių tik nori! Jei gėrimų reikia kokiai iškilmingai progai, jų galima ir iš toliuot atsivežti, o sumetus po rublį toliau nenubėgsi..." P. Parsonis siūlo alkoholinius gėrimus pardavinėti tik specialiose parduotuvėse, juos išjungti iš eilinių kaimo parduotuvių. Tada būtų užkirstas kelias girtavimui darbo metu.

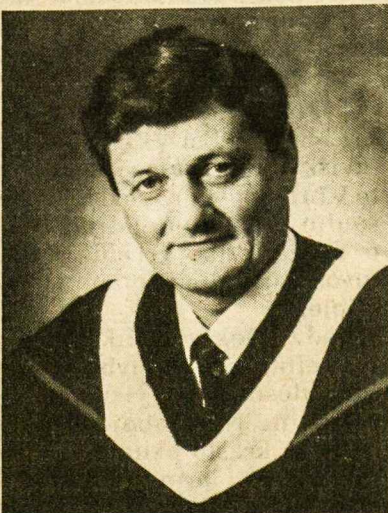
NAUJA STOTIS

Naujos geležinkelio stoties susilaukė Alytus. Ji turi erdvį keleivių salę, motinos ir vaiko kambarius, pašto siuntų skyrius, medicinos punktą, bufetą, daiktų saugojimo kameras, kabinete administracijos darbuotojams. Stotis pastatyta užmiestyje, kad iš paties miesto būtų galima išjungti triukšmą keliantį traukinį eismą. Stotis turi automatinę traukinių judėjimą valdančią sistemą, kuri paspartins įvairių krovinių iškrovimą bei jų išsiuntimą, sumažins vagonų prastovėjimą, užtikrins eismo saugumą. V. Kst.

Tautinių šokių šventės Klivlande repetitijoje

Nuotr. M. Borusienės

DONATAS ŽYGIMANTAS ČERNIUS, Ontario provincinės policijos pareigūnas, gimęs Panevėžyje 1940 m. Vakarų Ontario universitete, Londone, praėjusį pavasarį gavo Rusijos istorijos bakalauro laipsnį. 1982 m. gavo diplomą viešosios administracijos srityje tame pačiame universitete. Šalia nuolatinių tarnybų, Donatas su žmona Irena augina tris sūnus 8-14 metų amžiaus. Studijavo per eilę metų vakarais, savaitgaliais ir vasaros atostogų metu. Be to, Donatas veikė dalyvavo dviejose KLB Londono apylinkės valdybose, o ir dabar su šeima reikišiai lietuviškame gyvenime. Solistė **IRENA ČERNIENE** vyro studijas tęsti bei siekti magistro laipsnio. Pažymėjimų įteikimo proga "The London Free Press" dienraštyje buvo išspausdintas išsamus straipsnis su Černių šeimos nuotrauka.

Stayner, Ontario

STAYNERIO WASAGOS apylinkės valdyba per P. Sekonį Motinos dienos minėjimo proga surinko \$145.00 aukų KLB valdybos veiklai. Aukojo \$25.00 — Pr. Juozaitis; \$20.00 — J. Mažeika, Pil. S., Pr. Čičinis, A. Sekonis; \$15.00 — B. Rakauskas, M. Noreika; \$10.00 — Vl. Geras.

KLB valdyba dėkoja Staynerio Wasagos apylinkės valdybai. Vienintelės pajamos KLB valdybos veiklai yra aukos iš apylinkių valdybų.

KLB krašto valdybos išdininkas

Windsor, Ontario

ATSISVEIKINIMO SU PIRMINKNU. KLB Windsor apylinkės didžiavosi, kad turi pirminką jaunos kartos atstovą. Gyvenimas nestovi vietoje. Mus visus saisto nerąšyti ekonominiai įstatymai. Staiga ir mūsų apylinkės pirminkas gavo paskyrimą į naują vietą. Šiltą kasmedienio popietę, windsoriečiai susirinko J.C. Kurų sodyboje atsisveikinti su apylinkės pirminku P. Kuru ir jo simpatizinga žmonele Rasa Lukoševičiute-Kuriene. Pirminkas nesėdėjo prie garbės stalo, bet suprakaitavęs ruošė kepsnius. Tas jo triušas labai priminė paskutinę vakarienę ir nusizeminimo dorybę. M. Kizis valdybos vardu dėkojo pirminkui už su pasišventimui atliktas pareigas ir linkėjo jam bei jo žmonai toliau dirbti lietuvių baruose. Vėliau buvo įteiktos asmeninės dovanos. Visi buvo linksmi, bet kartu ir liūdesio, kad mūsų jaunieji vienas po kito palieka Windsorą. Buvusį veiklį lietuvių koloniją kas metai mažėja ir senėja. Atrodo, kad visą koloniją yra apėmęs noras džiaugtis, apmąstyti ir išleisti. Vanduo!

Hamilton, Ontario

"VILNIAUS" ŠAULIŲ RINKTINĖS metinė gegužinė bus rugpjūčio 19, sekmadienį. Hamiltono medžiotojų klubo šaudykloje. Gegužinė rengia ir jai vadovauja sesės šaulės, vadovaujamos St. Petkevičienės. Numatyta turtinga loterija. Sesės šaulės visus pavaišins skaniais valgiais. Esant blogam orui, galima bus linksminis klubo patalpose. Laukiama svečių iš arti ir toli. Visi yra kviečiami atsilankyti. Rengėjai

PADEKA

Rengdami tradicinę SLA 72 kuopos gegužinę, skirtą įamžinti Lietuvos okupantų-sovietų bekaltes nuteistam kun. Alfonsui Svarinskui Kanados lietuvių fonde, susilaukėme gausios paramos.

Reikiame nuosirdžią padėką S. ir A. Kenstavičiams iš Hope, BC, už \$30 auką; St. Catharines lietuviams, aukojusiems pagal J. Šarapnicko aukų lapą \$20: Z. Jokuboniui, \$10: A. ir O. Šukiams, V. ir J. Alonderiams, O. ir E. Sakalauskams, M. ir S. Šetkams, K. ir J. Dervaičiams, V. Platakiui, V. ir J. Zemaičiams (ir loterijai fantą), A. Zosnui, B. ir K. Gececkams, \$6: K. Butkui; \$5: K. Jonušui, M. ir J. Paukščiams, J. Skeivelui, J. Vyšniauskui, A. ir K. Bogušiams, S. Ulbinui, A. Kriščiūnienėi; \$3: J. Stundžienei; \$2: P. Meškauskui. Dėkojame D. ir P. Dauginams, A. ir A. Panumiams, aukojusiems po 3 laimikius loterijai, J. Šarapnickui — už 2 laimikius. Dėkojame O. ir J. Staškevičiams iš Port Colborne už \$10.

Dėkojame aukotojams pagal S. Matukaitienės aukų lapą: S. ir J. Vegiams už \$22, A. ir B. Steponavičiams — \$20 ir 2 laimikius, M. Trumpickui — \$12, J. Lekučiai — \$10. Dėkojame aukojusiems po \$5: A. Matukaičiui, A. Obcarskiui, J. Romikaičiui, A. Šilinskiui, R. Cuthbertson, E. Simon, A. Verbičkui; po \$2: J. ir A. Mačiulaičiams, V. Blaundziui, Vaidotui Matukaičiui, V. Svilui, J. Mažulaičiui, M. Rybieniui, P. Vitui, E. Grigaliui, J. Deveikiui, P. Navickui.

Dėkojame aukotojams pagal A. Kuzmicko aukų lapą: A. Padolskiui už kankles; \$10: A. Kuzmickui, P. Martišiui, V. Gečiui ir V. Augeniui.

Pagal K. Mikšio aukų lapą aukojė: K. Mikšys \$10 ir 3 laimikius, P. Zulyus \$5; po \$3: A. Mingelė ir V. Grikiotis; B. Pakalniškis \$2.

Pavieniai aukojusiems: S. ir E. Matulionams \$20, Onai Laurik iš Brantfordo \$20 ir 4 laimikius, I. Varnui — už laimikį, Z. Pulianauskui — 3, B. Grajauskui — 1, P. Palubinskiui iš Montrealo — 1, J. ir P. Malisauskams — 1, C. Parr — už 3, viešniai Onai — 2, A. ir J. Deksniams — vieną laimikį.

Dėkojam daiktines loterijos platintojams — M. Jokūbaitienei, R. Daugėlienei, S. Ročienei, K. Dervaitienei ir J. Savokaičiui.

Dėkojame šeimininkams už maisto paruošimą ir dalies maisto paaukojimą: R. Pakalniškinei, E. Bajoraitienei, S. Matukaitienei, B. Pakalniškiui — už maistui bilietų pardavinėjimą.

Dėkojame: Vytautui Stočkui iš Toronto už be atlyginimo duotą plokštelį muziką; Hamiltono lietuviškai radijo valandėlei "Gintariniai aidai" be atlyginimo per kelis sekmadienius skelbusiai apie SLA 72-os gegužinės ruošą ir ruošos tikslą. Dėkojame visiems SLA gegužinės svečiams už gausų dalyvavimą ir medžiaginę paramą.

Kuopos valdyba

Ivedu šildymo ir vėsinimo sistema, atlieku visus taisymo ir skardos darbus.

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ont. L9C 2M3

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Gerry Loughheed
Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 20 MILIJONŲ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
indėlius (P.C.A.) 6%
santaukas 9%
kasdienes palūkanas
už santaukas 8 1/4%
term. indėlius 1 m. 12 1/4%
term. indėlius 3 m. 12 1/2%
reg. pensijų fondo 9 1/4%
90 dienų indėlius 11%
(minimum \$5.000)

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 13 1/2%
asmenines paskolas 14%
Nemokamas pinas čekių patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaukų dydį iki \$2.000.
Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$10.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Grijdami iš Septintosios tautinių šokių šventės, Čikagos lietuvių applanke svečiai iš P. Amerikos. Jaunimo centre liepos 6 d. koncertą surengė Argentinos lietuvių "Inkaras", vadovaujamas Juozo Puliko, ir Brazilijos lietuvių "Nemunas" su savo vadovu Jonu Lukoševičiumi. Su svečiais supažindino PLB vicepirm. švietimo ir tautininkų reikalams B. Jasaitienė. Be šokių ir jų vadovų, argentiniečius lydėjo Argentinos lietuvių organizacijų bei spaudos tarybos pirm. Artūras Kaminskas ir Argentinos lietuvių centro pirm. Hektoras Katinas iš Buenos Aires. Žiūrovai džiaugsmingai sutiko koncertant atvykusį generalinį Argentinos konsulą Cezarį Gondrą. Abi grupės atliko tautinius mūsų šokius, o Lietuvių centrui priklausantis "Inkaras" juos papildė ir argentiniečių šokiais. Tai buvo įdomus susitikimas su jaunaisiais trečios kartos lietuviais iš Brazilijos ir Argentinos.

Joninių proga Šv. Kazimiero lietuvių parapija Los Angeles mieste surengė vardinį vaivės ilgus metus klebono pareigas ėjusiam prel. Jonui Kučingui. Vaivės buvo susietos ir su atsišveikinimu. Prel. J. Kučingis išėjo pensijon, bet ir toliau pasilieka parapijoje talkinti naujam klebonui kun. dr. Algrdui Olšauskui. Prieš vaivės prel. J. Kučingis laikė padėkos Mišias, kuriose dalyvavo daug parapijiečių.

Dienraštis "Draugas", minintis deimantinę savo veiklos sukaktį, paskelbė žurnalistikos premiją kuriai \$1.000 parūpino kun. dr. J. Prunskis. Premija bus paskirta už pasižymėjimą žurnalistiniame darbe pastarųjų metų laikotarpyje. Geriausius straipsnius atrinks "Draugo" redakcijos sudaryta vertintojų komisija. Kandidatus gali siūlyti kiekvienas, rašydamas žurnalistikos premijos vertintojų komisiškai, 454 W. 63rd St., Chicago, IL 60629, USA. Pasiūlymus reikiama atsiųsti iki š. m. rugsėjo 22 d. Premija bus įteikta deimantinės "Draugo" sukakties minėjimo rugsėjo 30 d.

Pavergtųjų tautų savaitės paskelbimo išlaidose Baltuosiuose rūmose liepos 16 d. su kitų tautybių atstovais dalyvavo PLB valdybos pirm. Vytautas Kamanatas su žmona, vicepirm. Raimundas Kukudis, Bruklinė veikiančio Lietuvių informacijos centro darbuotoja Gintė Damušytė ir ten vasaros mėnesiais praktiką atliekantis Algis Sodonis. Įvadinio žodžiu išlaidos pradėjo Baltųjų rūmų pareigūnas Linas Kojelis. Prez. R. Reaganas pabrėžė, kad pavergtos tautos niekada nebus užmirštos ir kad laimės teisingumas. Jis taipgi pranešė finansinės paramos stiprinimą "Amerikos balso", "Laisvės" ir "Europos" radijo tarnyboms. Vien tik "Amerikos balsas" kelerių metų laikotarpyje savo laidoms pagerinti gaus apie bilijoną dolerių.

Argentina

Motinos dieną "Aušros Vartų" parapija Avelanadoje, Buenos Aires priemiestyje, birželio 13 d. pradėjo už gyvas ir mirusias kun. A. Steigvilo atnašotomis Mišiomis. Parapijos salėje paskaitą skaitė Vladas Survilionis. Birutietės buvo paruošusios gyvųjų paveikslą "Motina", atspindintį keturis jos gyvenimo tarpsnius — kūdikio gimimą, jaunystę, karo atneštą skausmą, gyvenimo užbaigą mirtimi. Tuos įvykius paryškino V. Deveikienė ir J. Macaitytės užkulisiųje skaitomi eilėraščiai. Simboliniam visų motinų pagerbimui buvo pasirinkta Domicelė Šeškienė, gavusi gėlių puokštę.

Australija

Pavergtųjų tautų savaitės minėjimas Melburne surengė Pavergtųjų tautų Viktorijos taryba. Jie pradėti liepos 20 d. svečių priėmimu Lietuvių namuose ir užbaigti eumeninėmis pamaldomis Šv. Patriko katalikų katedroje. Priėmimo susilaukta apie 100 svečių, kuriuos pasveikino Pavergtųjų tautų federacijos tarybos pirm. vengras dr. A. Elekas. Svečių eilėse buvo Australijos politikų, valdžios, organizacijų bei tautinių grupių atstovų. Kalbose buvo pabrėžtas didėjantis pavojus Australijai, atneštas darbičių valdžios posūkiu į kairę. Eumeninės pamaldos katedroje organizavo kun. Stasys Gaidelis, SJ, paruošęs ir atspausdinęs maldų knygeles. Tas maldas skaitė penkiolikos pavergtųjų tautų atstovai, lietuvių kalba

— Virginija Bruozytė. Lietuvių jaunimas atnešė oramentinį lietuvišką kryžių. Giedoję lietuvių parapijos choras, vadovaujamas muz. Petro Morkūno. Kitų tautybių choral pamaldose nedalyvavo. Kalbėjo iš Kanberos atvykęs jos universiteto atstovas kun. prof. dr. J. Eddy, SJ, plačiai cituodamas Viktorą Petkų, Nijolę Sadūnaite, kun. Alfonsą Svarinską, kun. Sigitą Tamkevičių. Jie dabar šviečia pasauliui kaip tikėjimo kankiniai. Pamaldos užbaigtos arkiv. dr. Little suteiktu palaiminimu. Po pamaldų turėjo įvykti dalyvių eitynės prie netoliese esančio Viktorijos parlamento. Jos betgi iširo dėl blogo organizavimo; neatvyko raštu kviešti kalbėtojai, pamaldų dalyviai išvažinėjo namo.

Britanija

Mančesterio lietuvių klubas liepos 7 d. pagerbė seniausią savo narį Edvardą Vitkauską, netrukus sulauksiantį 85 metų amžiaus. Klube jis pradėjo lankytis 1929 m., kai į jį ateidavo ir lietuviai, ir lenkai. Iš tikrųjų Mančesterio lietuvių klubas dabar jau yra keturis kartus turėjęs pasikeitimų, persikėlęs į kitas patalpas. E. Vitkauskas, dirbdamas statybininku, padėjo surasti ir dabartinę vietą. Vaivės suorganizavo moterų ratelį "Rūta". Klubu pirm. V. Bernatavičius pasveikino sukaktuvininką, dalyvių supažindino su jo veikla ir gyvenimu. Visi sugiedojo "Ilgiausių metų". E. Vitkauskas yra lenkų kilmės, anksti netekęs savo tėvų. Jį ir jo brolių globojo lietuviai. Nuo to laiko jis suartėjo su lietuviais ir dabar su žmona lanko jų klubą, dalyvauja lietuviškuose renginiuose.

Vokietija

Tradicinės Joninės Liubeko lietuviams buvo surengtos kaimiškae restorane prie Bad Schwartau miestelio. Dideliam restorano kieme degė Joninių laužas. Apie Jonines kalbėjo kun. V. Šarka, apie jų papročius — mokytoja E. Tesna. Restorano kieme skambėjo lietuviškos dainos, buvo šokama, einami rateliai. Jaunimas šokinėjo per laužą. Dalyvių buvo susilaukta ne tik iš Liubeko, Hamburgo, kitų artimesnių V. Vokietijos vietovių, bet ir Švedijos, netgi Lenkijos. Jiems visiems padėjo VLB Liubeko apylinkės valdybos pirm. Pranas Kotkis.

Šarūnas Balčiūnas, pabėgęs iš Lenkijos, dabar gyvena su 200 iš ten pabėgusių lenkų jiems skirtoje Donaueschingeno stovykloje. Jis laukia leidimo pasilikti ir dirbti V. Vokietijoje.

Krikščionių sąjūdis tautoms išlaisvinti, savo centą turintis Carlsberge, ten rugpjūčio 24-25 d.d. rengia svarstybas "Marijono kultas ir Rytų bei Vidurinės Europos tautų dvasinis išsilavinimas". Pavergtųjų tautų demonstracija organizuojama rugpjūčio 26 d. Dalyvauti kviečiami — albanai, gudai, bulgarai, kroatai, čekai, estai, lietuviai, latviai, vokiečiai, lenkai, rusai, rumunai, slovakai, serbai, vengrai bei kitų sovietų pavergtųjų tautų atstovai.

Lenkija

Kan. Alfonsas Jurkevičius, aptarnaujantis Baltijos pajūryje gyvenančius lietuvius, birželio 21 d. atšventė sidabrinę kunigystės sukaktį. Jis yra vis dar palyginti jaunas kunigas, turintis 51 metus amžiaus. Sukakties proga gavo daug sveikinimų.

"Aušros" š. m. 1 nr. tik dabar, įpusėjus vasarai, pasiekė Torontą. Jame pateikiama žinių apie kultūrinę 1983 m. veiklą. Gegužės 22 d. Pristavonių savi-veiklininkai, vadovaujami mokytojo Jankeliūno, suvaidino Vinco Krėvės istorinę dramą "Skirgaila". Spektaklis liepos 23 d. pakartotas Ožkinių kaimo žiūrovams. — Tradicinis saviveikliniųjų ansamblių sąskrydis įvyko birželio 26 d. Burbiškio kaime prie Galadusio. Jame dalyvavo dainų ir šokių ansamblis "Sūdava". Lietuvių kultūros namų Punske choras "Dzūkija", kaimiška kapela "Klumpė", estradinis ansamblis "Punia", Punsko lietuvių gimnazijos ansambliai, Seinų choras ir estradinė grupė, Vaitakiemo vyrų sekstetas — Jonas Babkauskas, Julijonas Babkauskas, Algirdas Jurkūnas, Antanas Vaškevičius, Petras Pykys, Julijonas Lukoševičius. Sąskrydyje pagerbtas chorvedys Vincas Valinčius, muzikinei veiklai paskyręs 51-rius metus. Jam sugiedota "Ilgiausių metų", įteiktas garbės raštas su gelėmis.

AUDRA Travel
kviečia keliauti kartu
10 DIENŲ LIETUVOJE
Liepos 24 Rugsėjo 4
Rugpjūčio 9 Spalio 2
Gruodžio 19
VIENOS SAVAITĖS Rugsėjo 10
VILNIUJE Spalio 2

Skridimai numatyti patogiomis prancūzų ir suomių oro linijomis.
Kelionės lydimos patrysių palydovų.
Mūsų įstaigoje jūs gausite geriausią patarnavimą:

- sutvarkant dokumentus iškvietimams
- nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje
- tarpininkaujant bei suteikiant ypač gerą finansinę paramą, greitą ir labai naudingą giminėms Lietuvoje palikimų sutvarkymą.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.
Smulkėsnųjų žinių teiraukitės nauju adresu:
1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Teleks 06-986766 TOR
Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872
Savininkė — Audronė Našlėnaitė-Simon

Solistė GINA ČAPKAUSKIENĖ iš Montrealio dainuos operoje „Dux Magnus“, kuri statoma Toronte, Ryersono teatre, š.m. rugsėjo 1 ir 2 dienomis šv. Kazimiero sukaikties kongrese

ALEKSANDRAS RADŽIUS

Ateiki dar kartą . . .

Giesmė į šv. Kazimierą

Ateiki dar kartą, Kazimierai šventas,
lelijom papuoški širdis,
kad Lietuva keltų, tiek skausmo iškentus,
kad baigtų vergijos naktis.

Buvai jau pas Dauguvą tu pasirodęs
sunkioj ir skaudžioj valandoj,
ir kilo į Viešpatį padėkos žodžiai,
ir vėliavos kilo kovoj.

Tu laimės įieškojai pas dangišką Tėvą
ir džiaugsmą maldoj atradai,
menkus mus užtarki pas Viešpatį Dievą,
kad gaustų vėl laisvės varpai.

Valio, valio!

ovini dūvinti gaisri tad oton

PR. VISVYDAS

Stepono Kamščio pagerbime dalyvavo įvairių pažiūrų atstovai. Neturedamas kieto įsitikinimo, Kamštis per tuos trisdešimt metų Pacifiko pakrantėje sugebėjo įsigyti pasitikėjimą ir pagarbą visų lietuvių tarpe.

Todėl dabar Bendruomenės salėje už stalų susėdę, pagal skirtingas pažiūras, vieni buvo perdėm orūs, kiti valiūkiškai įkyrūs, tretį kažkuo paslaptinai susirūpinę, ketvirtį (jū buvo daugiausia), atleidę varžtus, džiaugėsi vaišėmis.

Sukaktuvininkas, su jaunystės studijų korporacijos kepuraitė ir tautine juosta ant krūtinės, pūpsojo krėsle kaip koks palaimingos šalies kunigaikštis. Patenkintas klausėsi sklandžių ir nesklaidžių oracijų. Iš tiesų kiekvienas, kad ir skirtinga gražbylystė, maždaug į vienodai tepė medumi. Visi jam linkėjo būti sveikam ir veikliam. „Tai tikras menas šitaip gražiai sugventi su visais“, pabrėžė lietuviškos darnos klubo pirmininkas Remigijus Gurskšys.

Kai visiems buvo pripildytos šampano taurės, pokylio tvarkytojas Kostas Užpilas, linksmų plaučių vyras, nuraminęs įsisūbavusius svečius, pasiūlė Stepono Kamščio garbei pakelti taures. „Sudainuokime tradicinį Valio, ilgiausių metų jam valio!“ visus ragino Užpilas. „Taip sakant, pavoliokime brangų sukaktuvininką lietuvių darnos pievoje“.

Pokyliautojai triukšmingai kėlėsi nuo stalų. Kamštis, matyt sutrikęs, be reikalo irgi stojosi su pilna taure rankoje. Kaip tokiais atvejais pasitaiško (klauda seka klaidą), jis nebyčia užmynė ant nukritusio šampano kamščio. Kamštis ant kamščio!

Stepono ranka su stiklu užlūžo, ir šampanas iki dugno šliukstėlėjo ant Potencijos Kamštienės prabangios, šiai progai pas Buloką, sudainavotų suknios.

„Na, ir žioplys“, su šūko Kamštienė. „Asilė asiliausias. Čia visi jį glosto kaip kūdikį, o jis ant savo ilgametės žmonos lipnų skystį pilsto. Nesulauksi!“

• Menininkas gali vaizduoti blogį, bet taip, kad jis atgrasintų, stumtų nuo savęs, neleistų manyti, jog tai gera, neskatintų kitų jo kartoti ar pamėgdžioti. (Jonas-Paulius I)

Užsimojo sunaikinti tautos praeitį

BALYS GAJAUSKAS, Sibiro kalyns

Tautą lengviau apkvaillinti, kai ji gyvena dabartimi, kai jos didžiausias rūpestis yra kova dėl kasdieninio duonos kashio. Dar lengviau ją kvailinti, kai ji jau tiek apkvaillinta, jog nemato savo skurdžios dabarties, o gyvena propagandos primestomis iliuzijomis. Kai iš tautos atima atmintį, tai ji nežino kas ji buvo ir kas yra.

Šapokos veikalas — baubas „Vyresnysis borlis“ negalėjo pakeisti garbingos mūsų istorijos, jos dėstymo mokyklose. Stengėsi ją nutylėti, o vėliau keisti į istorijos surogatą. Istorinė literatūra naikino — degino laužuose, fabriku kuryklose. O kiek knygų dūlėja „knygų kalėjimuose“!

Reikia manyti, kad iš visų istorijos knygų skaudžiausio likimo susilaukė A. Šapokos „Lietuvos istorija“. Su kokia neapykanta okupantai gainiojosi ją po visą Lietuvą! A. Šapokos „Lietuvos istorija“ — tai jos savininko nelojalumo okupantų valdžiai įrodymas, tai „antitarybinės propagandos“ medžiaga. Kiek kartų ją guldė ant bolševikinio teisėjo stalo! Kiek už ją nuteisė ir teisia žmonių, tik vienas Dievas žino. A. Šapokos „Lietuvos istorija“ — okupantams baubas.

Sušvelnėjęs laikotarpis

Nusikurdinę lietuvių kultūrą, ilgai okupantai suprato, kad negalima jos pakeisti „proletarine kultūra“, kuri neegzistavo. Be to, nebuvo galima paaiškinti jaunajai kartai, jog mes esame be kultūrinės praeities. Visiems buvo akivaizdu, kad okupantai užgniauzia mūsų kultūros praeitį. Liko viena išeitis — „perkainoti vertybes“.

Tuo metu sušvelnėjęs postalinio pereinamojo laikotarpio kultūrinis klimatas skatino tokį sprendimą. Okupantai persijojė mūsų kultūrinį palikimą per retesnę rėpį. Tiesa, labiau pasiskėdė mirusiems nei gyviems, kaip paprastai būdavo bolševikų imperijoje. Buvo „reabilituoti“ kultūros veikėjai, bet ne visa jų kūryba. Kai kurių kultūros veikėjų „reabilitacija“ buvo tik parodomoji, nes be jubiliejinio leidinėlio nieko daugiau neišleista.

Dabar labai trūksta verstinės humanitarinės literatūros lietuvių kalba. Nėra šiuolaikinės filosofinės, istorinės, sociologinės, politinės, memuarinės užsienio literatūros lietuviškai. Net praeito šimtmečio klasika, išskyrus kelis trupinėlius, neverčiama į lietuvių kalbą. Sunku pakęsti tokią diskriminaciją. Lyg už nosies vedžioja ir rodo: štai, tai gali skaityti, aną draudžiama.

Tai stabdo kultūrinių mūsų tautos pažangą. Užsienio humanitarinių mokslų literatūra praturtintų mūsų visuomenės mintį, skatintų nagrinėti įvairias problemas. Jaunoji karta plėstų akiratį, mokytųsi laisvai galvoti. Tą kultūrinę diskriminaciją pridengia imperijos meno, švietimo, mokslo laimėjimų liaupsinimas.

Propagandinis srautas

Užtrenkę duris į išorinį pasaulį, bolševikai parengė įvairias kultūros priemones masinei partinių dogmų propagandai. Tam tikslui plačiai naudoja knygas, žurnalus, laikraščius, televiziją, radiją, filmus, teatrą. Įmonėse ir įstai-gose organizuoja įvairias propagandines paskaitas, kurias darbininkai ir tarnautojai privalo lankyti. Propagandistai stengiasi, kad kiekvieną žmogų pasiektų bolševikinė propaganda. Jie perša bolševikų dogmas nuo vaikų darželio iki gilių senatvės. Tam tikslui pasiekti įtraukia labai daug žmonių ir išleidžia didelių pinigų. Didžiulė propagandistų armija vaizduoja visuomenę taip, lyg ji tegalvotų apie partiją ir jos dievuką — pirmąjį sekretorių, o darbininkai ir valstiečiai tik dėl to dirba, kad sustiprintų imperiją.

Spaudimas rašytojams

Žmones kvailina įvairios kvalifikacijos propagandistai. Didelės užduotys skiriamos literatūros darbuotojams. Iš jų reikalaujama vadinamų

„pažangių“ kūrinų. Tačiau ne taip lengva meistriškai įvykdyti tuos reikalavimus. Užsakyamas — ne laisva kūryba. Bolševikų imperijos rašytojų sąjungos negalima lyginti su laisvojo pasaulio rašytojų sąjungomis. Pastarosios nepriklauso nuo vyriausybės.

Bolševikų imperijos rašytojų sąjunga yra valstybinis organas. Jos nariai — oficialūs rašytojai ir turi prisilaikyti partijos nurodymų. Jie neįsiekio gyvenimo tiesos. Vieni nutyli, apeina skaudžias tautai problemas, kiti meluoja, iškraipo, gražina gyvenimą. Jie atitrūkę nuo žemės ir vaizduoja savo susikurtą bei partinių užsakovų įsivaizduojamą gyvenimą.

Todėl ką sužinos skaitytojas apie mūsų tautos gyvenimą per šį bolševikų laikotarpį, sakysim, po šimto metų? Bolševikų laikais mūsų tautos gyvenimas yra tragedija ir ištisos kančios. Tų kančių negalima apeiti ir užmiršti. Šimtai tūkstančių buvo nubausta, dešimtys tūkstančių nukankinta.

Ar gali poetas dainuoti iš sielos gelmių plūstantčiais žodžiais budelius? Ne! Tik dvasiniai iškrypėliai prieš juos keliaklupsčia. Būsimosios kartos nesužinos iš jų raštų apie tikrąjį mūsų tautos gyvenimą. Jos skaitys pagrazintą ir nudailintą melą. Visuomenei jis nebus reikalingas, kaip ir dabar jį mažai kas skaito. Kai kurie rašytojai skęsta smulkų kasdieninių problemų klampynėje, nagrinėja kas geriau: būti piemeniu ar ganyti? Gal šie rašiniai liks kaip falsifikacijos ir melo pavyzdžiai, kuriuos retkarčiais pavartys literatūros istorikai, norintys sužinoti apie dvasi-nių luosų kartą.

Žurnalistai

Žurnalistai užpildo periodinės spaudos puslapius įvairiais rašiniais, persunktais bolševikine propaganda. Jie iškraipo įvykius, tendencinai aiškina tiek vidaus gyvenimą, tiek užsienio faktus. Jie neatsakingai viešajai nuomonei, nes krastė nėra alternatyvos informacijos priemonė. Jeigu informacija ir aiškinimai naudingi partijai, tai aiškink kaip reikalauja partija ir visada būsi po jos sparnu. Melas tiems žmonėms sąžinės neapsunkina.

„Tarybinė liaudis“

Bolševikų tautų pavergimo idėjos progresuoja — gimę jų galvose naujas terminas, būtent mitinė „tarybinė liaudis“. Dabar bolševikai aiškina, kad tautos, gyvendamos bendroje „subrendusio socializmo“ (dar vienas terminas iš bolševikų propagandos žodyno) tėvynėje, supanašėjo, gyvena bendrais siekimais, bendromis komunizmo idėjomis. Tokiu atveju galima tautas vertinti, kaip vieną liaudį.

Iš tiesų, po šiuo terminu slepiasi nauja pavergimo pakopa. Bolševikai stengiasi paversti tautas beformiu kratinu, kuris akiai sektų Maskvos nurodymus. Tačiau tautos turi savo siekius, savo gyvenimą, savo istoriją, tradicijas, kalbas. Kiekviena šiek tiek sąmonin-

gesnė tauta turi savo kelią.

Ką lietuvių tauta gali turėti bendro su ta mitine „tarybine liaudimi“? Mes — okupuota šalis. Mes kovojame su okupantais. Mus per keturiasdešimt metų terorizuoja. Mes neturime ekonominės, politinės, kultūrinės laisvės. Tai ką bendro mes galime turėti su ta mitine „tarybine liaudimi“? Argi neturi savo kelio Latvija ir Estija, kurių likimas panašus į mūsų? Argi ukrainiečiai nesiekia laisvės, argi nekovoja? Kiek daug aukų jie sudėjo ant laisvės aukuro! Kuo skiriasi armėnai nuo kitų tautų: ar jie neturi kovotojų už Armėnijos laisvę? Turi. Tad nėra jokios „tarybinės liaudies“.

Išnaudotojų klasė

Visuomenės sluoksniai, sudėdantys iš aukštesnių partinių sekretorių, įmonių ir įstaigų direktorių, iš tiesų visose tautose panašūs. Jie sudaro naują klasę, stovinčią aukščiausia liaudies. Įėję į tą klasę, jeigu ištikimai tarnaus partijai, tai iki pat mirties turės užtikrintą vadovaujančią vietą.

Prie partinių sekretorių būtiną pridėti valstybės darbuotojus, Saugumo, kurie yra realingiausia „tarybinės liaudies“ dalis. Visuose bolševikų imperijos kampeliuose jie sudaro vieną „kumštį“. Tai nauja klasė, kuri išnaudoja tautas, tai klasė, kuri sočiai maitinama iš valstybės lovio. Jos siekimai, kuriai tautai ji bepriskausytų, yra bendri: naudotis įvairiomis, nuo visuomenės kruopščiai slepiamomis privilegijomis, išlaikyti geležiniame kumštyje tautas ir nukreipti jų sukurta galybę pasaulio užvaldymui.

Neužgesinama liepsna

Pavergę daugelį tautų ir teroru išlaikydami jas paklusnias, bolševikai mano, kad tokiu būdu galima nuslopinti laisvės idėjas. Tačiau jie klysta. Laisvė — įgimta vertybė. Nuo gilios senovės laisvės jausmas perduodamas iš kartos į kartą. Tauta, kaip ir žmogus, praradusi laisvę, priešinasi ir stengiasi ją atgauti. Jėga gali nuslopinti tik fizinį pasipriešinimą, bet ji nenumarins tautų laisvės jausmo. Pavergta tauta, ypač jeigu ji silpnesnė, laikinai kęs vergiją, bet laisvės jausmas nuolat rusens jos širdyje. Užtenka tik pūstelėti, ir iš menko rusenimo įsiliepsnos laužas.

Carinės imperijos laikais per šimtą metų ruseno laisvės jausmas. Kelis kartus mūsų tauta sukilo, bet nebuvo palankių sąlygų atgauti laisvę. Pagaliau I D. karo audra nušlavė carinę imperiją ir mes iškovojoje laisvę.

Ir dabar daugiau kaip 40 metų mūsų tautoje rusena laisvės jausmas. Kartais jis dega ryškia liepsna, bet politinės sąlygos dar mums nepalankios. Tačiau laisvė — mūsų tautos svajonė. Ji paremta dideliais darbais ir aukomis bei kančiomis. Ir toliau mes eisime tuo grublėtu keliu iki atgausime laisvę.

(Pirmės srities, Kučino politikiniai ypatingojo režimo konclageris, 1982).

Solistė SLAVA ŽIEMELYTĖ dainuos operoje „Dux Magnus“, kuri statoma Toronte šv. Kazimiero sukaikties kongrese š.m. rugsėjo 1 ir 2 dienomis

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Dail. Banguolės Raugaitės darbų parodą Filadelfijoje gegužės 5, 6 ir 13 d.d. surengė Lietuvių namų kultūros centras. Tai buvo šeštoji individuali jos paroda, kuriai ji pasirinko 1971-82 m. laikotarpio darbus — 22 aliejinės tapybos kūrinius ir 30 įvairios technikos nedidelio formato darbų ciklą „Rojaus vizijos“. Parodos atidaryme kalbėjo dail. Romas Viešulas. Dail. B. Raugaitė, gimusi 1948 m. vasario 26 d. V. Vokietijoje, yra gerai pažįstama Filadelfijos lietuviams, nes čia jai teko augti, baigti dailės studijas. Nuo 1976 m. ji yra dalyvavusi devyniose grupinėse parodose, laimėjusi premijų.

Iliojaus lietuvių dailininkų paroda, Čikagos lietuviams surengta gegužės 11-19 d.d. Jaunimo centre esančioje M. K. Čiurlionio galerijoje, susilaukė šešiolikos dailininkų su 49-niais įvairaus žanro, nevienodos meninės vertės darbais. Parodai savo kūrinius parūpino: V. Balukienė, N. Banienė, A. Eivaitė, D. Karužaitė-Gogola, J. Karužaitė, D. Kizlauskienė, D. Kolbaitė, D. Marder, J. Monkutė-Marks, I. Mitkutė, J. Paukštienė, Z. Sodeikiene, M. Stankūnienė, A. Sutkuvienė, J. Taltal-Kelpšaitė ir D. Žemliauskaitė-Juozevičienė. Kai kurios parodai buvo parūpinusios mokyklinius savo darbus, nesiderinančius prie bendro jos lygio. Parodoje buvo siuvinų išsiuvinėjimų, kilimų, kolažų, piešinių, grafikos ir tapybos kūrinių.

Dail. Alfonsas Dargis deimantines amžiaus sukaikties proga gegužės 20 d. buvo pagerbtas Ročesteryje, N.Y. Jo kūrinių parodą lietuvių parapijos salėje suorganizavo Liucija Laukaitienė, juos sutelkusi iš privačių rinkinių. Sukaktuvininkui buvo įteikta jo iš Lietuvos atsivežto Rūpintojėlio nuotrauka, pasirašyta visų dalyvių. Paskaitą skaitė dail. Viktoras Vizgirda, kalbėdamas ne tik apie meninį A. Dargio kelią, bet ir apamai meno raidą Lietuvoje nuo gilios senovės iki dabartinio laikų. Paskaita buvo iliustruota skaidėmis. Sukaktuvininkas tarė žemaitišku humoru perpintą padėkos žodį paskaitininkui V. Vizgirdai ir šios netikėtos parodos rengėjams. Pagerbtuvės užbaigtos vaišėmis restorane, kur taip pat netrūko humoristinės programėlės bei sveikinimų. Raštu sveikinimas buvo gautas iš Kanados lietuvių dailininkų Anastazijos ir Antano Tamošiūčių.

Los Angeles ateitininkai sendraugiai, 1982 m. pagerbdami didįjį poetą Bernardą Brazdžionį deimantines amžiaus sukaikties proga, prisiminė, kad jis taipgi nemaziau garsus yra ir kaip vaikams skirtų eilėraščių autorius, juos rašęs bei leidęs Vytės Nemunėlio slapyvardžiu. Pirmasis rinkinėlis „Mažųjų pasaulis“ buvo išleistas 1931 m. Pokalybje su B. Brazdžioniu tada paaiškėjo, kad jis yra išsugavęs visų vaikams skirtų knygelių po vieną egzempliorių. Tada ir kilo mintis atrinkti iš tų knygelių išseivius vaikams tinkamiausius eilėraščius ir juos išleisti atskira knyga, kuri būtų labai naudinga lengvų, bet skambių eilėraščių savo vaikams įsiekiantiems tėvams, lietuviškiems vaikų darželiams, pradinėms mokykloms. Leidybos reikalus tvarkė ir lėšas rinko Los Angeles ateitininkai sendraugiai. Susitikimą su Vytės Nemunėlio rinktine poezija „Mažųjų dienos“ gegužės 12 d. Los Angeles šv. Kazimiero parapijos salėje surengė lituanistinė mokykla. Rinkinio eilėraščių deklavimą parodė darželinukai, išjungę ir kitos klasės. Vyresniųjų klasių mokiniai padainavo dvi Vytės Nemunėlio teksto sukurta dainelės: Juozo Gaubo — „Mamytėi“ ir Kazio Žižiūno — „Šlama šilko vėjas“. Mokyklos choras, vadovaujamas Antano Polikačio, atliko taip pat Vytės Nemunėlio eilėraščių tekstais sukurta dainelės — „Zvirbliu puotą“, „O atsimenu namelį“, „Grišim, grišim“, „Lyg debesų“ ir mažųjų stovyklose labai mėgstamą „Meškiuką Rudnosuką“. Moki-nių vardu autoriui skirta sveikinimą perskaitė Rima Navickaitė, Lietuvių rašytojų draugijos pirm. Anatolijaus Kairio sveikinimą — Živilė Tomkutė. Rinkinio leidėjų vardu sveikino Los Angeles ateitininkų sendraugiai skyrėjas pirm. Jonas Motiejūnas, primindamas, kad „Mažųjų dienos“ pasaulį išvydo daugelio mecenatų ir prenumatorių dėka. Poetišką padėkos žodį tarė pats B. Brazdžionis.

Aštuntoji kūrybinė skulptorių stovykla pradėjo darbą Smiltynėje. Jos kūriniai yra skiriami būsimajam Klaipėdos skulptūrų parkui. Kūrybinė stovykla Smiltynėje veiks du mėnesius. Šią vasarą stovykloje dirba trys vilniečiai — D. Matulaitis, P. Mazūras, V. Krutinis ir keturi klaipėdiečiai — A. Sakalauskas, G. Jonkus, V. Lukošaitis ir V. Balsys.

I pirmąjį profesinio Lietuvos teatro dešimtmetį vilniečių pakvietė architektai V. Dubeneckio, tapytojų — A. Galdiko, V. Dižio, P. Kalpoko, A. Varno, M. Dobužinskio spektakliams sukurti scenovaizdžius eskizai. Žymiausių lietuvių scenografijos tradicijų formuotojų yra laikomas M. Dobužinskis, scenovaizdžių eskizus kūręs 1920-30 m.

Šešioliktoji medikų poezijos šventė Telšiuose susilaukė apie 40 poetų iš Vilniaus, Kauno, Biržų, Druskininkų bei kitų rajonų, savo kūrinius skačiusių telšiečiams. Literatūrinio konkurso laureatai tapo eilėraščių autoriai — A. Jasiulaitis, N. Norkienė ir N. Kučilaitis, prozininkai — G. Sapetka, V. Kaziliūnaitė ir G. Lipnickas.

Baltiečių dailininkų tapybos darbų paroda kas treji metai rengiama Vilniuje. Šiemetinė buvo jau šeštoji. Parodoje dalyvavo 45 Lietuvos, Latvijos ir Estijos dailininkai, kiekvienas jai parūpinęs po tris tapybos kūrinius. Svečių teisėmis parodon įsijungė ir trys Armėnijos tapytojai. Stipresni buvo Lietuvos atstovai — V. Cipliauskas, I. Piekuras, A. Stasiulevičius ir L. Tuleikis, dalyvavę visose šešiose parodose. Latviai šį kartą turėjo daugiau jaunųjų tapytojų, tradicinę parodon išjungusių pirmą kartą. Baltiečių dailininkų grafikos darbų parodos nuo 1968 m. kas treji metai rengiamos Taline, skulptūros parodos — nuo 1972 m. kas ketveri metai Rigoje.

Simfoninis Vilniaus filharmonijos orkestras šią vasarą pirmą kartą lankėsi Kryme. Gastrolės pradėtos Sevastopolyje ir užbaigtos Jaltoje. Kiti koncertai buvo surengti Eupatorijoje, Simferopolyje ir Aluštoje. Jiems buvo paruoštos keturios programos su H. Berliozu, R. Wagneriu, J. Strausso, L. Beethoveno, P. Čaikovskio kūriniams. Pasikeisdami dirigavo — J. Domarkas, M. Dvarionaitė, A. Šulcys, J. Aleksa. Koncertuose taipgi dalyvavo vilniečiai pianistai P. Stravinskas ir M. Rubakytė.

Pirmąją respublikinę taikomųjų grafikos parodą surengė Kauno paveikslų galerija, sutelkusi 200 dailininkų, apie 2.000 jų darbų, susietų su dvidešimt kūrybos metų. Vien tik plakatų buvo išstatyta beveik pusantro šimto. Lankytojus žavėjo dail. K. Šveikauskos margaspalviai liaudies amatų dienų plakatai, dail. V. Kausinio plakatai, skirti simfoninės muzikos renginiams. Parodoje taipgi buvo apie 250 nespavotų piešinių, kartais primenančių raides, kartais daiktus arba geometrines figūras. Tai įvairių firmų ženklai. „Sigmos“ susivienijimo platus vartojimo prekių elegantišku ipakavimu pasižymėjo dailininkų — A. Juozapavičienės, D. Lagauskaitės, J. Laurinavičiūtės, E. Lišauskienės, A. Žilinskaitės darbai. Mažuosius parodos lankytojus viliojo spalvingos žaislų dėžutės, sukurtos dailininkų — R. Brusoko, L. Glinskienės, A. Gudaitienės, I. Jagelienės, N. Jakucionienės, D. Lagauskaitės.

Penktas dienas truko Vilniuje surengtos tarptautinės svarstybos „Vitražas-84“. Jose aptartos dabartinio vitražo vystymosi ypatybės, jo sąlytis su architektūra bei kitos aktualios vitražo meno problemos. Lietuvius papildė Sovietų Sąjungos vitražistai, menotyrininkai, dailininkai iš Vengrijos ir Bulgarijos. Vilniuje vitražistai susirinko neatsitiktinai — juos viliojo lietuvių pasiekti laimėjimai šioje srityje. Lietuvių dailininkų vitražai jau buvo rodyti Vienoje, Paryžiuje, Montrealyje, Londone, Japonijos Osakojų stovyklose labai mėgstamą „Meškiuką Rudnosuką“. Moki-nių vardu autoriui skirta sveikinimą perskaitė Rima Navickaitė, Lietuvių rašytojų draugijos pirm. Anatolijaus Kairio sveikinimą — Živilė Tomkutė. Rinkinio leidėjų vardu sveikino Los Angeles ateitininkų sendraugiai skyrėjas pirm. Jonas Motiejūnas, primindamas, kad „Mažųjų dienos“ pasaulį išvydo daugelio mecenatų ir prenumatorių dėka. Poetišką padėkos žodį tarė pats B. Brazdžionis.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 24 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
		90 dienų termin. indėlius	10 3/4 %
		180-185 d. termin. ind.	11 %
Pirmadieniais	10-3	term. indėlius 1 metų	11 1/2 %
Antradieniais	10-3	term. indėlius 2 metų	11 3/4 %
Trečiadieniais uždaryta		term. indėlius 3 metų	12 %
Ketvirtadieniais	10-8	pensijų s-ta	9 1/2 %
Pentadieniais	10-8	spec. taup. s-ta	9 %
Šeštadieniais	9-1	taupomąją s-ta	8 1/4 %
Sekmadeniais	9-12.30	depozitų čekių s-ta	6 %
		DUODA PASKOLAS:	
		asmenines nuo	12 1/2 %
		mortgičius nuo	12 1/2 - 15 1/4 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

HOMETARIO Real Estate Ltd.
Insurance Brokers
Pilnas patarnavimas nuosavibių srityje. Pasibaigę namų arba automobilio drauda? Prieš mokėdami, pažūrėkite į mūsų kainas. Prašykite — "Ted" tel. 531-3506 171 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.

PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYtuvą (KOMPIUTERĮ)

"TYPE MASTER GRAPHICS"

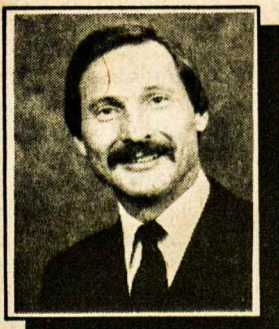
3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7

Telefonas: 236-1048

* Raidžių rinkimo bendrovė.

* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.

Skambinkite Linai Kuliavienai arba Vidai Šiaučiuolienei

Agentas, kuris rūpinasi jumis

1. Jūsų namai yra svarbiausias mūsų rūpestis.

2. Pasirinkdami mus, jūs pasirenkate agentą, kuris rūpinasi jumis.

3. Skambinkite Antanui Geniui tel. 231-2839, ir turėsite pirmos klasės patarnavimą.

Antanas Genys (416) 231-2839

Frank Barauskas Limited, Realtor, 3828 Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K6

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RICARDAS KYBARTAS, 22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo

Juozas-Eimis Ramas

Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate

Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

* Automobilio saugumo pažymėjimas (Mechanical fitness Certification)
* Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilių mechaniniai
* taisymai. * Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
* GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

CLEVELAND INTER-TIE

20th-28th July 1984

FULL PROGRAMME

CLEVELAND'S INTERNATIONAL EISTEDDFOD

Tradiciniame Britanijos meno festivalyje "Cleveland Inter-Tie" dalyvavo Toronto "Gintaras" tautinių šokių srityje laimėjo pirmą vietą. Leidinio viršelyje buvo išspausdinta gintariečių nuotrauka

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Jos pradžios. Su tokiais reikalavimais M. Warrenas negalės likviduoti dar likusio metinio \$262 milijonų deficito, nors dabar paštas yra valdinė bendrovė, turinti tvarkytis savo lėšomis be paramos iš valdžios išdo. Tokiose aplinkybėse greičiausiai nebus išvengta paštinių streiko. Kitaip yra JAV pašte, kur neleidžiama paštiniukų streikai. Kai ten streiku pradėjo grasinti 600.000 paštinių, pašto viršininkas W. Bolgeris viešai pareiškė, kad visi streikuotojai bus atleisti iš darbo ir pakeisti be darbiais. Paspėjimas rimtas, nes prez. R. Reaganas 1981 m. atleido iš darbo 11.000 lėktuvų skrydžių tvarkančių kontrolierių, šiam darbui turėjusių profesinį pasirušimą. Jie atrodė nepakeičiami, bet šiandien niekas jų nepasigenda.

JAV paštas nuo Kanados pašto skiriasi tuo, kad jis dirba be deficito, pernai susilaukęs \$616 milijonų pelno. Ten vietiniai laiški pristatomi už 20 centų, o Kanadoje jiems reikia 32 centų. Spaudoje kurjoziškai nuskaubė vienos laiškanės elgesys Mississaugaui priklausiančioje Streetsville vietovėje. Ji sustabdė laiško pristatymą garažu, kuriame taisomai nelaimėse sužaloti automobiliai. Priežastis — pavojingas priėjimas nuo asfaltuotos gatvės prie garažo. Jo savininkai yra kitokios nuomonės. Jie nemato jokio pavojaus septynių metrų ilgio privažiavime, kuris yra padengtas žvyru, turinčiu smulkių akmenėlių. Streetsvillės paštas bandė ginti savo laiškanės elgesį, laiškus pristatyti į toli nuo garažo esančią pašto dėžutę, jeigu garažo savininkai jai parūpins užraktą. Tokia taktika susilaukė juoko, kai paaiškėjo, kad tuo žvyruotu keliuku eidamas net ir basas žmogus kojų nesusižeistų. Dabar ta laiškanė vėl pradėjo pristatyti laiškus, vis dar vengdama žvyruoto keliuko, garažą pasiekdama iš kitos pusės.

Kanados paštas atleido iš darbo savo tarnautoją A. N. Varmą, parūpinusį medžiagos konservatorių parlamentarams apie nevykusį lėšų žarstymą. Pasak A. N. Varmos, vien tik Toronto bei jo apylinkėse per nepilnus dvejus metus paštas prarado \$100 milijonų dėl jų nuostolingų panaudojimo, nevykusio planavimo ir korupcijos. Tiems kaltinimams įrodyti jis turi vidinių pašto dokumentų kopijas. Su tais dokumentais. A. N. Varma pirmiausia kreipėsi į savo viršininkus, bet jų dėmesio nesulaukė. Tad vėliau kreipėsi į opozicinės partijos parlamentarus, tikėdamasis, kad šis reikalas bus išspręstas, lėšų žarstymas pašte sustabdytas. Pašto atstovai pareiškė, kad jie svartsė A. N. Varmos kaltinimus ir juos rado nepagrįstais. A. N. Varma pasikalbėję su spau-

Skautų veikla

• XXI-oji Romuvos stovykla "Budėk" pasibaigė rugpjūčio 10 d. Abi savaitės oras buvo palankus. Stovyklautojai buvo suskirstyti į 10 skilių, kurios pirmąją savaitę varžėsi ir rinko taškus tvarkos, švaros, punktualumo, pareiškumo, lietuviškumo, užsiėmimų ir sporto srityse. Antrąją savaitę išsklavo ir keliavo gražioje Huntsville apylinkėse. Vidurinę savaitę stovyklą aplankė nemažas būrys svečių, jų tarpe LSS tarybos pirmosios pirm. v.s. fil. S. Miknaitis, v.s. J. Paronis ir v.s. kun. Aug. Simanavičius, OFM, po atviru dangumi atnašavęs šv. Mišias ir pasakęs pamokslą. Altorėlis buvo papuostas šv. Kazimiero piešiniais, kurių konkursą laimėjo M. Slapšys, parašęs GLOBEJO garbei ir eilėraščių. Tą sekmadienį taipgi įvyko vadovų-vių sueiga LSS rinkimų reikalais ir atskira Toronto skautininkų sueiga, kurioje seniuu perrinktas v.s. V. Morkūnas, pavaduotoju išrinktas ps. A. Kalinauskas.

• Laužavedys iš Čikagos br. Paulius Alekna stovyklautojus išmoko daug naujų dainų ir šūkių, o stovyklos linksmavakariui jis iškvietė visą orkestrą — draugus čikagiečius su būgnais, gitaromis ir vargonėlais. Tas orkestras žada atvykti į Torontą šį rudenį, kai bus rengiamas skautų kaukių vakaras. Laužų programoje kiekvieną vakarą pasirodys visų mylimas kun. St. Kulbis, SJ, kasmet su Toronto skautais stovyklauja nuo 1952 m.

• Stovyklos vadovybė sudarė: virš. s. A. Baltakienė, ėjusi ir seserijos pastovyklės virš. pareigas, pav. v.s. L. Gvildienė-Yeie, brolijos pastovyklės virš. ps. L. Saplys, kapelionas v.s. kun. St. Kulbis, SJ, komendantai — S. Saplienė ir P. Petrauskas, adj. A. Krievinskaitė, laužavedys P. Alekna, pasirodymų tvarkytoja R. Jasienė, programų vadovai — ps. Asta Saplienė ir v.s. Č. Senkevičius, sporto vadovai — A. Gvildys ir S. Saplienė, laikraščio redaktorė L. Kidolytė, jaun. skautių vadovė ps. Rūta Poškienė, vilkiukų — ps. K. Batūra ir J. Giedraitis, gail. sesuo A. Giedraitienė, pionierių instr. v.s. St. Ilgūnas, ūkio ir maitinimo — P. Petrauskas, P. Karcas, vandens sporto — V. Keturakis ir V. Stirbytė.

• "Budėk" stovyklautojai taria skautišką ačiū šeimininkams ir taktininkams savaitgaliais. Jos buvo: R. Bekerienė, G. Račkauskienė, B. Urbonienė, R. Urbonienė, G. Tarvydienė, G. Gaiztėnienė ir R. Paulauskaitė.

• "Budėk" stovykloje įžodį atliko: skautių — J. Račkauskaitė, G. Draugelytė; skautų — T. Liačės, J. Mockus, G. Batūra; prit. skautų — D. Grybaitė, L. Mockutė; prit. skautų — B. Urbonas ir A. Pauliukonis; vilkiukų — R. Račkauskas, V. Liačės ir V. Lemkė.

• Skilių varžybas "Budėk" stovykloje laimėjo seserijoje — I v. "Neužmirštuolės", vad. R. Poškienė; II v. "Laukinės spanguolės", vad. A. Lelytė; brolijoje I v. "Drambliai", vad. J. Giedraitis, II v. "Arai", vad. A. Paškauskas.

• LSS tarybos pirmosios pirm. v.s. fil. S. Miknaitis "Budėk" stovykloje prisegė žymenis, kuriais buvo apdovanotos vadovės ir rėmėjos: "Už nuopelnus" ps. Asta Saplienė; "Už nuopelnus" su rėmėjo kaspinu Rūta Bekerienė, "Vėliavos" — Rita Paulauskaitė, "Žuvedros" — Vaida Stirbytė.

• LSS dalyvių registracija vadovybės rinkimams pratęsta iki rugpjūčio 18 d. Registracijai pasibaigus, bus paskelbti kandidatai ir įvyks balsavimai. Iki šiol rinkimuose dalyvauti pareiškė nerą per 500 sąjungos narių. Č.S.

SPORTAS

GOLFO ŽINIOS

Ilgasis rugpjūčio 4-5 d.d. savaitinis Toronto lietuvių golfo klubo buvo praleistas varžybiniame nuotaikoje. Per dvi dienas sužaisti du atskiri turnyrai, dalyvaujant 74 golfininkams. Stengiasi pasirošti artėjantiems ŠALFASS golfo pirmenybėms Detroito rugsėjo 1-2 d.d.

Turnyrų metu vykdomos klubo narių varžybos dviejų minusių sistema. Dalyvauja 32 žaidėjai, paskirstyti į 4 aštuoniukų grupes. Tikimasi prieš golfo sezono pabaigą išaiškinti laimėtojus. Dabar pusbaigmį be pralaimėjimų yra pasiekę: lentelėje A — E. Kėkštienė; lentelėje B — J. Danaitis; lentelėje C — Ramo ir Augaila, D — Shewagos ir Zalagėnos susitikimai išaiškins pusbaigmio laimėtojus.

Rugpjūčio 4 d. Royal Downs laukuose, dalyvaujant 42 golfininkams, turnyro pergalę teko M. Ignatavičiui, sužaidusiam 78. Antruoju, turnyro vadovams padarius nusprendžti, su ta pačia 78 taškų pasekme liko jaunas Antanas Stauskas.

Grupėje (I.n.) D. Laurinavičius, 60/79, laimėjo I v. ir S. Obelienius su 61/81/ liko antruoju.

Motery (I.n.) grupėje laimėjo J. Ignatavičienė, sužaidusi 63/104. Su 88 taškais (I.g.) pirmąją tapo E. Kėkštienė, sekanti vieta su 90 teko I. Kymantienei.

Keletas geresnių pasekmių: A. Banelis ir A. Žaliauskas po 80, J. Danaitis ir A. Kuolas po 81, E. Kuchalskis ir J. Rusinavičius po 82 ir R. Šimkus 83.

Primitimuose artčiausiai skylių laimėtojai tapo M. Slapšys, sn., E. Kėkštienė ir J. Danaitis. Nepasisekusios skylės laimėtoja — D. Dargienė.

Turnyrui vadovavo E. Ramas ir J. Rusinavičius. Rugpjūčio 5 d. Bonair golfo laukuose, netoli Barrie miesto, sužaistas antrasis turnyras, dalyvaujant 32 golfininkams. L.g. laimėtoju tapo R. Šimkus su 80 ir antruoju su 83 liko V. Kaknevičius. L.n. grupėje A. Grigonis laimėjo I v. su 62/101/ ir A. Balnis liko II su 69/91/. Motery klasėje, I.n. grupėje G. Kuchalskienė laimėjo I v. 74/107/.

Kelios geresnės pasekmės (I.g.): J. Danaitis 86 ir M. Ignatavičius, S. Kėkštis, J. Rusinavičius po 87. Turnyrui vadovavo J. Rusinavičius ir V. Kaknevičius. Sig.K.

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:	
10 3/4 % už 90 dienų termin. indėl.	
11 % už 6 mėn. termin. indėlius	
11 1/2 % už 1 m. termin. indėlius	
11 3/4 % už 2 m. termin. indėlius	
12 % už 3 m. termin. indėlius	
9 1/2 % už pensijų planą	
9 % už namų planą	
9 % už specialią taup. s-tą	
8 1/4 % už taupymo s-tas	
6 % už čekių s-tas (dep.)	

IMA:	
už asmenines paskolas nuo	12 1/2 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):	
su nekeliamu nuosimčiu	
1 metų	13 3/4 %
2 metų	14 1/2 %
3 metų	15 1/4 %
(fixed rate)	
su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ar 3 metų	12 1/2 %
(variable rate)	

AKTYVAI virš 39 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybę apdrausta sutaupų dydys, bet nedaugiau \$2,000. Asmenines paskolas mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaides, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrių mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,

Telefonai: 532-8723

ir 532-1149

Toronto, Ontario

M6P 1A6

Telefonas 489-1543

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5

ALFONSAS GARBENS, savininkas, dirbantis šioje srityje

virš 30 metų, sąžiningai patarnaus nekilnojamo turto reikaluose

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

Telefonas 773-6480

77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.

Minėto Garbenio sūnus ALFONSAS, j.n., specializuojasi nekilnojamo turto įkainavime (Capital Gains), investicijose, mortgičių parūpinime ir kituose nekilnojamos nuosavybės reikaluose

A. E. LEPAGE

Daiva T. Dalinda, B.A.

Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!

* Nemokamas namo įkainojimas *

(Istaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)

1566 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A4

Tel. 537-3431
Namų 769-9424

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario

Telefonas 535-1258

Dabar turime įvairių silkių pigia kaina: kibiras — \$32.50 arba \$1.39 už svarą (kibire yra 25 svarai — 50-70 silkių)

Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas. Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bakeoven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu varotus automobilius.

24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)

Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS

Telefonai 533-8451, 533-8452

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,

tel. 279-4371)

Važiuoti vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų svisų (I pietus) Wharton Way.

Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaninius pataisymus.

Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošūnas

A & L Windows

66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1

Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) (vairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakyką. Nemokamas įkainojimas.

Lietuviams 10% nuolaida. Skambinti telefonu

(416) 545-6556 Hamilton, Ont.

Toronto ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

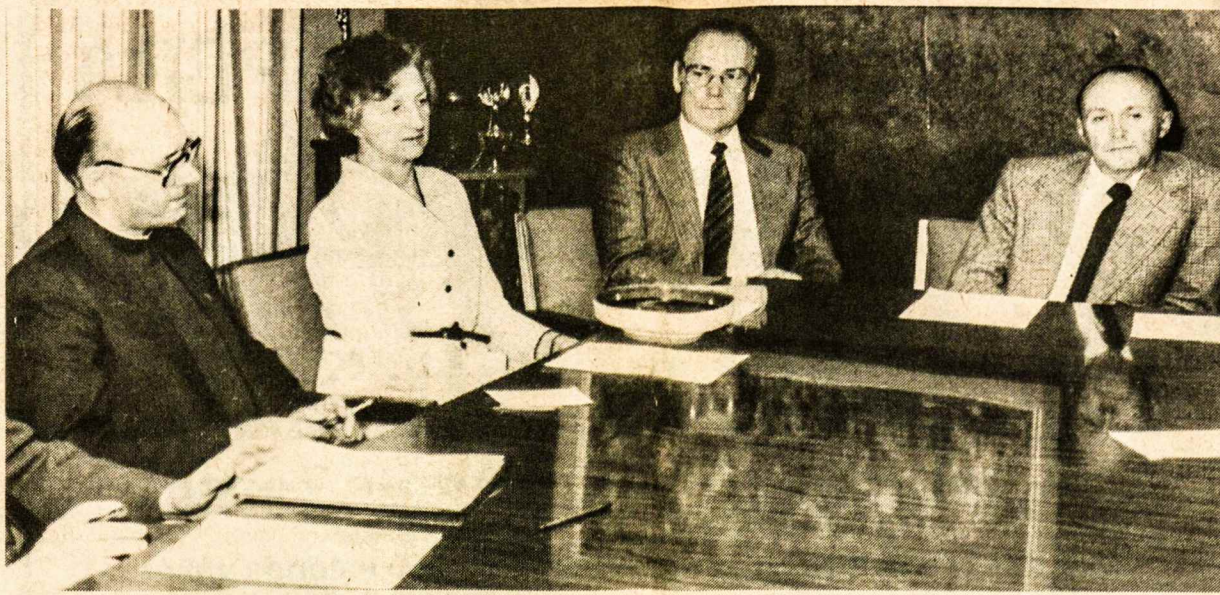
Dar vieną kartą

Stengiamės atkreipti Jūsų dėmesį į Toronto renginius — „Dux Magnus“ operą (rugsėjo 1, 8 val. vakare, ir rugsėjo 2, 3 v.p.p. Ryersono teatre, 43 Gerrard St. E.), į **patrauklaus turinio paskaitas** su svarstybomis (rugsėjo 1, 10 v.r. Royal York viešbutyje, 100 Front St. W.). Nepamirštinis **iškilmingos pamaldos** sekmadienį, 1.15 v.p.p., Šv. Mykolo katedroje (65 Bond St.).

Tai religinis pasaulio lietuvių katalikų kongresas, šaukiamas šv. Kazimiero 500 metų mirties sukakčiai paminėti. Visuomenę kviečiame gausiai dalyvauti.

PASTABA. Perkantieji bilietus į kongreso operą Čikagoje ir apylinkėse prašomi įsidėmėti, kad Vaznelių parduotuvės adresas yra šis: 2501 W. 71 St., Chicago, IL 60629, USA; tel. 471-1424.

Centrinis šv. Kazimiero
sukakties komitetas

Šv. Kazimiero sukakties kongreso organizacinio komiteto nariai posėdžiauja (nuotraukoje — tik jo narių dalis). Iš kairės: pirm. dr. J. Sungaila (matyti tikai rankos), kun. J. Staškus, dr. O. Gustainienė, A. Ulba, V. Taseckas

Sveikai maitintis ir nenutukti

Santrauka pasikalbėjimo su dr. Myron Winick, Kolumbijos universiteto žmogaus maitinimosi instituto direktorium, išspausdinto „U.S. News & World Report“ 1984. V.28.

Amerikiečių dieta galbūt yra viena sveikiausių dietų pasaulyje, tačiau eilinio amerikiečio dietoje yra per daug maisto ir per daug kalorijų. Pastaraisiais metais žmonės eina teisinga kryptimi — vartoja lengvesnį maistą ir aktyviai dalyvauja gyvenime. Jauni žmonės daugiau žino apie ryšį tarp maitinimosi ir sveikatos, daugiau domisi sveikatos klausimais.

Per daug maisto sukelia nutukimą, kuris yra susijęs su padidėjusia rizika susirgti širdies liga, arterioskleroze, aukštu kraujo spaudimu, tulžies pūslės liga ir cukralige. Tam tikros dietos laikymasis negarantuoja, kad nesusirgsite, tačiau tam tikrų amerikiečių valgymo įpročių pakeitimas gali sumažinti kai kurių ligų pavojų.

Tam tikros maisto rūšies valgymas sukelia sveikatos problemas. Pvz. eilinio amerikiečio dietoje yra per daug riebalų. Tai padidina pavojų arteriosklerozės (riebalų nusėdų susidarymą kraujyje) ir kitų širdies sutrikimų. Taip pat tai turi ryšį su storosios žarnos ir krūčių vėžiu.

Žmonės, kurie vartoja per daug druskos, didina pavojų aukšto kraujo spaudimo ir apopleksijos.

Reikalinga gera pusiausvyrą tarp pagrindinių maisto rūšių — riebalų, baltymų, angliavandenių ir vitaminų bei mineralų kiekio. Skaiciuojant kalorijas, dietoje neturėtų būti riebalų daugiau kaip 25% ar 30%, baltymų apie 15%, ir angliavandenių — 55-60%.

Dauguma žmonių vartoja per daug blogos rūšies riebalus, t.y. prisotintus riebalus, kurių daugiausia yra mėsoje ir pieno gaminiuose. Neprisotinti riebalai yra augalinės kilmės — safroninis ir kukurūzų aliejus. Rekomenduojama vartoti pusę prisotintų riebalų ir pusę neprisotintų.

Pagausėjus prisotintiems riebalams ir cholesteroliui dietoje, padidėja cholesterolio kiekis kraujyje ir sudaro pavojų širdžiai.

Baltymai raudonoje mėsoje,

viščiuke, žuvyje, tam tikrose daržovėse ir pieno gaminiuose yra labai maistingi. Problema yra ta, kad daugelyje baltyminių maisto rūšių, kaip piene, sūryje, kiaušinyje ir jautienoje, taip pat yra daug riebalų. Aplamai, žmonės vartoja daugiau baltymų negu reikia.

Angliavandeniai yra dviejų rūšių: paprastas cukrus (fruktozė vaisiuose) bei rafinuotasis saldainiuose, pyragaičiuose ir sudėtingi angliavandeniai į kuriuos įeina daug maisto rūšių, kaip pasta, (miliniai gaminiai), ryžiai, kukurūzai, kviečiai, javai ir bulvės. Rekomenduojama krepinti dėmesį į sudėtingus angliavandenis, kad bendrame kolorijų kiekyje paprastas cukrus nesudarytų daugiau kaip 15%. Per didelės kiekis cukraus gadinantis dantis. Cukrus duoda energiją, kuri ilgai netrunka.

Aplamai mūsų dietoje turi būti mažiau kolorijų, riebalų, druskos, o daugiau sudėtingų angliavandenių, kaip pasta, pilnagrūdė kviečių duona, ryžiai.

Nutukęs asmuo yra tas, kurio svoris yra 120% ar daugiau didesnis už jo ar jos idealų normalų svorį (100%). Tokių asmenų yra JAV keletas milijonų.

Sveikatos požiūriu asmuo, kuris šiek tiek per daug sveria — virš jo idealaus svorio apie 110%, jo svoris yra pakankamai geras.

Geriausias būdas prarasti svorį yra sumažinti vartojamų kalorijų kiekį, kartu stengiantis išlaikyti išbalansuotą dietą.

Nutukimas yra sudėtinga problema. Yra naujų, jaudinančių įrodymų, kad kai kurios nutukimo rūšys įvyksta dėl metabolinių skirtumų. Nutukusiam asmeniui kartais reikia mažiau kolorijų palaikyti kūno temperatūrai ir kūno mašinerijai negu liesam, bet tu kalorijų pasiilieka daugiau riebalų pavidalu.

Mankšta ir tinkama dieta yra naudinga sumažinti svoriui, nors mankšta daug svorio nesumažina.

Kai kurie žmonės kenčia dėl tam tikrų maitinimosi medžiagų trūkumo. Tai ypač moterų problema, kuri liečia šiuos tris pagrindinius elementus: geležį, folinę rūgštį ir kalcijų. Geležis ir folinė rūgštis yra

būtinės sveikam kraujui. Moterų gyvenime, kai gimdo vaikus, reikalingi didžiuliai kraujų kiekiai — papildyti tai, ką jos praranda mėnesinėmis, arba, jei yra nėščios — aprūpinti embrijoną. Vyruose geležies stoka paprastai yra ligos ženklas, o ne maitinimosi problema.

Geležis būna dviejuose pavidaluose: raudonos mėsos kraujyje (steike, kepenyse, avienos kotlete) ir augaluose — žaliuose lapuose daržovėse. Daug javų gaminių yra papildyti geležimi. Tai labai geras būdas gauti reikalingą geležį.

Kalcijus yra būtinas kiekvienai ląstelei, kad kūnas galėtų veikti. Be kalcijaus raumenų ląstelės nesutraukia, nervų ląstelės neperduoda impulsų, širdis nepelka, smegenys neveikia. Moterų kūnas po 30 metų, o vyrų po 50 metų pradeda prarasti kalcijų. Pastarojo kiekis sumažėja pas moteris po mėnesinių. Tai pasireiškia osteoporozė — sutrikime, kuriame kaulai pasidaro trapūs ir padidina lūžimo pavojų.

Šiandien osteoporozė yra 12ta mirties priežastis JAV ir svarbiausia invalidumo priežastis. Suaugusiems reikia apie 800 miligramų kalcijaus į dieną; nešioms moterims ir žindyvėms — 1.200 miligramų. Dauguma amerikiečių gauna 80% kalcijaus iš pieninio maisto. Augaluose, kaip spinatai, kopūstai, riesutuose (migdoluose) taip pat yra kalcijaus. Kūnas geriau absorbuoja iš augalų negu pieno ar jogurto kalcijų.

Nėra reikalo kasdien imti vitaminus ir mineralus, bet yra laikotarpiai, kai daugelio žmonių dieta nėra pakankama. Nėštumo metu moteris negauna pakankamai geležies ir folinės rūgšties, todėl reikia papildymų. Jaunsytė yra laikotarpis, kai daug jaunuolių turi savotišką maitinimosi įpročių, ir jiems gali būti reikalingi papildymai vitaminų pavidalu. Taip pat senyvo amžiaus žmonėms gali būti reikalingi tam tikri papildymai, pvz. geležies.

Kurie išgeria nuo šešių iki aštuonių kokerių į dieną, turėtų imti vitaminų ir mineralų papildymus, nes alkoholis trukdo tam tikrų maisto rūšių virškinimą, kaip geležies, cinko, folinės rūgšties ir vitamino B6. Taip pat kai kurie vaisiai kliudo maisto virškinimą. Pvz. moteris, vartojančios piilules nuo pastojimo, turėtų imti folinės rūgšties papildymą.

Labai didelės vitaminų A ir D dozės veikia kaip nuodai. Buvo atliktos kelios studijos vitamino C didelių kiekių var-

tojimas apsaugoti nuo persišaldymo. Pagal vieną studiją, tas vitaminas visai neveiksmingas. Pagal kanadiečių studiją, kasdien imamas vitaminas C sumažina persišaldymo simptomus, bet neapsaugo nuo infekcijos.

Svarbiausias dalykas dietoje — nuosaikumas. Svoris išlaikomas pagal nustatytą kalorijų kiekį priklausomai nuo ūgio ir veiklos. Eiliniam vyrui reikia 2.600 kalorijų, moteriai — 2.200. Kalorijas reikia nustatyti pagal grupes: 30% skirti riebalams, 15% baltymams, 15% paprastiems angliavandeniams, 40% sudėtingiems angliavandeniams.

Reikia būti atsargiam su druska, marinuotu ar konservuotu maistu (rauginti agurkai, salami, bologna), kuriame yra daug druskos ir riebalų. Valgyti liesiausią mėsą, pašalinus riebalus. Vartoti margarino vietoje sviesto. Nevartoti daugiau kaip du kiaušinius ir savaite. Valgyti įvairų maistą.

PAGRINDINĖS MAISTO DALYS

Baltymai: Mėsa, paukštiena, žuvis, sausos pupelės ir sausi žirniai, kiaušiniai, sūris, pienas, rėsutai, sėklės.

Angliavandeniai: Javai, bulvės, sausos pupelės, kukurūzai, duona, cukrus.

Riebalai: Aliejus, sviestas, margarinas, paruoštos salotos, bekonas, desrelės, rėsutai, sėklės, žemės riešutų sviestas.

Vitaminas A: Kepenys, morkos, saldžios bulvės, tamsiai žalios lapuotos daržovės, sviestas, margarinas.

Vitaminas C: Brokoli, citrininiai vaisiai, papaja, mango, žemuo-gės, kopūstai, bulvės, pomidorai, tamsiai žalios lapuotos daržovės.

Vitaminas B1: Liesa kiaušiena, rėsutai, pilnagrūdžiai javai ir papildyti javų gaminiai (cerealai).

Vitaminas B2: Kepenys, pienas, jogurtas, tamsiai žalios lapuotos daržovės, pilnagrūdžiai javai ir papildyti javų gaminiai.

Niacinas: Kepenys, mėsa, paukštiena, žemės riešutai, pilnagrūdžiai javai ir papildyti javų gaminiai, sausos pupelės ir sausi žirniai, rėsutai.

Kalcijus: Pienas, jogurtas, sūris, sardinės ir lašiša su kaulais, kopūstai, garstyčios ir žalios ropės.

Geležis: Raudona mėsa, papildyti miliniai gaminiai, slyvų sūnka, sausos pupelės ir sausi žirniai, tamsiai žalios lapuotos daržovės, pilnagrūdžiai javai ir papildyti javų gaminiai.

Paruošė: J. Str.

„The Catholic Register“, Kanados katalikų savaitraštis 1984.VIII.18 laidoje, įvairių renginių skyriuje, išspausdino informaciją apie Religinį pasaulio lietuvių katalikų kongresą Toronto ir jo programą. Savaitraštis turi 50.000 skaitytojų.

1984 metų ekskursijos:

VILNIUS arba Vilnius ir kiti Europos miestai

Rugsėjo 6 - 14 Spalio 4 - 12

Grupė rugsėjo 6 lydesiu aš pats — norintiems galėsiu nupirkti automobilį. Smulkesnį žinių teirautis čia žemiau nurodytu adresu ir telefonu.

V. BAČENAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5

Sovietinėje...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

liningrado uoste laivai buvo išplaukę ir atvirą jūrą galimam Gdanskio puolimui. Tuo metu Baltijos jūroje buvo didelė audra. Dėl jos daug laivų susigrūdo ir daužėsi vieni į kitus. Keletas iš jų buvo prakiurdinti, žuvo daug jūreivių ir kareivių. Gdanskio „šturmas“ nepavyko...

Mobilizuoja studentus

Lygiai taip pat Afganistane žūsta daug kareivių. Per trejus metus, kaip sako patys pareigūnai (aišku, ne „darbo liaudžiai“) žuvo ir buvo sužeista iki 30% kariuomenės. Karinė vadovybė nusprendė, kad tie didžiuliai nuostoliai įvyko dėl blogai paruoštų desantininkų ir dėl patirties stokos. Todėl nutarta imtis naujų priemonių.

Pradėti imti į armiją studentai iš visų aukštųjų Lietuvos mokyklų (išskyrus Medicinos institutą ir Žemės ūkio akademiją). Latvijoje bus paliekami testai mokslus tik vienos aukštosios mokyklos studentai. Estijoje — nė vienos. Šitaip labiausiai pasaulyje militarizuota valstybė dar labiau stiprins savo karines pajėgas ir prievartaus jaunus žmones.

O norint suvaidinti, kad jaunuoliai „su džiaugsmu“ eina į armiją, įsakyta visose aukštosiose mokyklose, technikuose ir net gamyklose į kariuomenę siunčiamiems rekrutams organizuoti „palydas“. Bet ir šios valdiškos palydos nepajėgia sužadinti išeinantiems į okupantų armiją jokio džiaugsmo.

K. Žigimantas

TORONTO

Prisidėdami prie mielos Marrijos Tamulaitienės liudiesio, jos broliui Lietuvoje mirus, skiriame „Tėviškos žiburiams“ \$10. Pagerbdami mielos Onutės Juodikiėnės mamytę a.a. Barborą, aukojame „Tėviškos žiburiams“ taip pat \$10.

V.M. Miceika

„Atžalyno“ grupė, dalyvavusi folkloriniame festivalyje Švedijoje, grįžo Kanadon. Išvyka visais atžvilgiais buvo sėkminga. Jos kelionės išpūdziai ir nuotraukos spaudoje pasirodys vėliau.

„The Toronto Star“ 1984.VIII.9 kultūrinių renginių skyriuje išspausdino trumpą, bet nevisai tikslią informaciją apie kongreso operą „Dux Magnus“ bei jos premjerą Toronte.

Pastebėtos klaidos. „TŽ“ 1984 m. 30 nr. išspausdintame Anatolijaus Kairio straipsnyje apie poetės K. Grigaitytės „Tylos dovaną“ pažymėta, kad tas poezijos rinkinys premijuo-tas Rašytojų draugijos. Tai klaida, atsiradusi „TŽ“ redakcijoje. Minėtoji autorė yra gavusi Lietuvių rašytojų draugijos premiją už kitą rinkinį prieš keletą metų. Už klaidą atsiprašome visus paliestuosius ir skaitytojus. — „TŽ“ 30 nr. kazimierinio kongreso aukotojų sąrašė išspausdinta, kad A. Danaitis iš Otavos paaukojo \$50; turi būti J.V. Danyš.

Visais kelionių
reikalais kreiptis:
V. BAČENAS

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

ROMO VAŠTOKO FONDO KOMITETO PRANEŠIMAS

Dr. Romas Vaštoka, Trento universiteto profesorius, yra išrinktas liberalų partijos kandidatu Hastings-Frontenac rinkiminėje apylinkėje į Kanados parlamentą, kurio rinkimai įvyks 1984 m. rugsėjo 4 d. Jis yra žinomas kaip aktyvus visuomenininkas ir kultūrininkas ne tik Toronto lietuvių bendruomenės veikloje, bet ir kanadiečių rinkiminėje apylinkėje, kurioje 1980 m. vasario 18 d. rinkimus pralaimėjo tik 1000 balsų skirtumu.

Dr. R. Vaštoko rinkiminiam vajui paremti sudarytas specialus lietuvių komitetas Toronte, kuris šiuo pranešimu kreipiasi į visus Kanados lietuvius ir prašo pinigines paramos. Reikalinga \$10,000 finansinė pagalba, ir šiuo tikslu komitetas skelbia pinigines rinkliavos vajų sekančiomis sąlygomis:

1. Kiekvienas rėmėjas-aukotojas už įmokėtą įnašą į fondą po rinkimų gaus oficialų pakvitavimą iš liberalų partijos įstaigos, pagal kurį turės teisę atsiskaityti iš pajamų mokesčių iki \$500 Federal Political Contribution Tax Credit: 75% įnašo iki \$100, 50% už sekantį įnašą iki \$450 ir 33 1/3% už sekantį įnašą virš \$550. Pavyzdžiui, įmokėjusieji į fondą \$100 atgaus \$75 ir tik \$25 bus rinkiminė auka.

2. Įnašai į fondą priimami asmeniškai lietuvių kredito kooperatyvuose, kuriuose yra atidarytos Romo Vaštoko Fondo vardu sąskaitos: „Paramos“ kredito kooperatyve s-tos nr. 7648, Prisikėlimo parapijos kredito koop. s-tos nr. 4797, „Talkos“ kredito kooperatyve Hamiltone s-tos nr. 3738.

3. Iš Toronto ir kitų tolimesnių vietovių čekius, išrašytus Romo Vaštoko Fondo vardu, malonėkite siųsti komiteto izdininkui šiuo adresu: J. Varanavičius, 555 Willard ave., Toronto, Ont. M6S 3S1. Informacijų reikalaujanti kreiptis į izdininką minėtu adresu arba telefonu (416) 763-3957.

4. Labai svarbus aukotojų tikslus adresas: pilnas vardas ir pavardė, namo ir buto numeris, gatvės pavadinimas, miestas, provincija ir pašto kodo numeris. Šiais adresais bus išrašytas ir pasiųstas liberalų partijos oficialus pakvitavimas. Mokėtojai kredito kooperatyvuose šiuos adresus privalo įrašyti depozitų lapeliuose ir siuntėjai paštu — prie čekio pridėti atitinkamą lapelį. Neaiškus ir netikslus adresas gali sutrukdyti pakvitavimo išsiuntimą.

5. Aukos bus priimamos iki š.m. rugsėjo 1 d., nes komitetas turi atsiskaityti su liberalų partijos įstaiga prieš rinkimus.

Fondo komitetas nuoširdžiai prašo visus lietuvius savo įnašais įsijungti į šią rinkiminę akciją ir padėti išrinkti pirmą lietuvių į Kanados parlamentą. Prašome nedelsti, nes rinkiminis vajus jau vyksta, ir šiuo metu labai reikalinga finansinė parama.

Romo Vaštoko fondo komitetas

BALTIC EXPORTING CO.

Naujas adresas:

85 Coney Rd., Toronto, Ont. M8Z 2K7

Telefonas
233-0405

Savininkai
S. ir F. Janavičiai

A.P. GOMES
Real Estate & Insurance Ltd.

1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario

Perkant ar parduodant nekilnojimą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius

Telefonai:
531-1191
namų 537-2291

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- * atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
- * parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
- * įrengiu aliumininius gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
- * atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS,

B.Sc., LL.B

2 Jane St., Suite 303
Toronto, Ontario M6S 4W3
Bloor ir Jane gatvių kampas

Telefonai:
įstaigos (416)762-7393
namų 233-0303

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS,

B.A. M.L.S. LL.B

3031 Bloor St.W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario M8X 1C5

Telefonai:
įstaigos (416)231-4138
namų 848-0234

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v. r. - 7 v. v., šeštadieniais - 9 v. r. - 5 v. p. p.
Narys „Better Business“ biuro

INSURANCE

* Namų — Gyvybės
* Automobilų
* Komerčiniai

533-1121 **Walter Dauginis** 822-8480
Insurance Agency Ltd.

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

DRAUDA

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

“ALL THE
CHOICE
IN THE
WORLD”

Dalyvaukime kongrese!

Šv. Kazimiero sukakties kongresas jau čia pat — rugsėjo 1 ir 2 d.d. Jam parinktos puikios patalpos Toronto "Royal York" viešbutyje, programa jau paruošta ir paskelbta. Rengėjų komitetas padarė visa, ką galėjo, kad kongresas būtų sėkmingas ir turiningas. Dabar svarbu, kad išnuomotos salės būtų pilnos dalyvių. Jų bus iš įvairių kraštų, bet pagrindinė atrama turi būti kanadiečiai, ypač torontiečiai. Jeigu jų dalyvavimas bus silpnas, negausus, nukentės ne tik rengėjai, bet ir visa Toronto lietuvių kolonija. Dalyvaukime visi visose kongreso programose dalyse. Tai didelės svarbos renginys ne tik išsivijai, bet ir Lietuvai. Reikia ypač gausaus dalyvavimo užbaigiamajame pokilyje (bankete), kurin pakviesti žymūs Kanados pareigūnai, kitataučiai veikėjai, vadovaujantys lietuvių visuomenės atstovai ir t.t. Šis pokylis nėra vien pramoga, bet ir baigminis kongreso dalis, kurioje bus tartas išvadinis kongreso žodis. Bilietus pašoma įsigyti iš anksto.

PAPILDOMOS KONGRESO ŽINIOS

Iškilmingos pamaldos — Šv. Mykolo katedroje (65 Bond St.) rugsėjo 2, sekmadienį, 1.15 v.p.p. Kviečiamas dalyvauti ir organizacijų vėliavos. Kreiptis į vėliavų koordinatorių tel. 533-7506 Toronto. Jungtinio choro repeticija — rugpjūčio 16, ketvirtadienį, 7.30 v.v., Priskelimo par. muzikos studijoje. Generalinė repeticija — katedroje rugpjūčio 30, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

Kunigų vienybės suvažiavimo pamaldos — rugpjūčio 30, ketvirtadienį, 6.30 v.v., Priskelimo šventovėje. Koncelebruos vysk. V. Brizgys su dalyvaujančiais kunigais, pamokslą sakys vysk. A. Deksnys.

Dalyvauti kviečiami ir visi tikintieji.

Kongreso vakaronei "Royal York" viešbutyje rugsėjo 1, šeštadienį, 8 v.v., programą rengia jaunimas, vadovaujamas specialiai sudarytos komisijos, kuriai pirmininkauja stud. Edis Putrimas. Kviečiamas dalyvauti jaunimas ir vyresnio amžiaus tautiečiai.

Paruošiamieji operos darbai vykdomi su visu atsidėmiu. Ji bus statoma Ryersono teatre (43 Gerrard St. E.) rugsėjo 1, šeštadienį, 8 v.v., ir rugsėjo 2, sekmadienį, 3 v.p.p. Jau daug bilietų parduota, bet dar daugiau reikia jų išplatinti, kad abu spektakliai būtų užpildyti. Silpnokai vyksta bilietų platinimas Amerikoje. Bilietų platinimu šiuo metu rūpinasi Bronius Genčius Toronte (tel. 532-8531). Prašoma bilietus įsigyti iš anksto ir tuo palengvinti rengėjų darbą. Bilietų bus galima gauti ir kongreso metu "Royal York" viešbutyje, ir Ryersono teatre prie įėjimo. Vietų užteks visiems, nes bus du operos spektakliai.

Bilietus į pokylį prašoma įsigyti iš anksto, nes paskutinę dieną nebus gaunami. Juos platina operos bilietų pardavinėtojai parapijose po pamaldų. Galima kreiptis ir telefonu 532-8531 (Br. Genčius Toronte).

Informacija apie galimybes palikti automobilius netoli Šv. Mykolo katedros ir Ryersono teatro bus paskelbta sekančiame "TŽ" nr.

Norintieji gauti specialų pašto antspaudą ant laišku voku prašomi palikti laiškus su pašto ženkle Toronto lietuvių parapijos arba Toronto Lietuvių namuose (bus speciali dėžutė). Tie laišukai bus nunešti į atitinkamą pašto įstaigą, kuri turi pagaminti specialų Šv. Kazimiero sukakties kongreso antspaudą anglų ir prancūzų kalbomis. Inf.

Priskelimo parapijos žinios

— Autobusai į naujai paskirtą vyskupo P. Baltakio, OFM, konsekraciją rugsėjo 14 d., Portlando katedroje, jau užpildyti. Jei atsiųstų vienas kitas norintis vykti, prašom paskambinti į kleboniją ir palikti telefoną. Užsiregistruose prašomi sumokėti kelionės išlaidas iki rugpjūčio 31 d.

— Pasibaigęs vasaros stovykloms, Priskelimo par. stovyklavietėje Miškų nebus.

— Susituokė: Bronius Baronaitis su Daina Jurevičiūtė; Laimis Andrusis su Rūta Vaitkutė.

— Choro repeticija pasiruošimui šv. Kazimiero iškilmėms — rugpjūčio 16 d., 7.30 v.v., muzikos kambaryje.

— Šv. Kazimiero sukakties kongresas bus užbaigtas pokyliu (banketu) rugsėjo 2, sekmadienį, 7 v.v., "Royal York" viešbutyje. Bilietus prašoma įsigyti iš anksto. Organizatoriams svarbu žinoti dalyvių skaičių.

— "Dux Magnus" operos bilietai gaunami parapijos salėje sekmadieniais po Miškų.

— Pasaulio lietuvių kunigų suvažiavimas įvyks "Royal York" viešbutyje rugpjūčio 30 d. Užbaigęs Mišios bus Priskelimo šventovėje, koncelebruojant liet. vyskupams ir visiems kunigams, rugpjūčio 30 d., 6.30 v. vakaro.

— Parapijai aukoję: O Juodikienė \$300, A. V. Lukai \$200, E. Azubalienė \$100; po \$50: P. A. Grigai, J. B. Masiliauskai, M. Vilčiauskaitė, V. Zakas, U. Žilinskiene.

— Mišios rugpjūčio 19, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Salomėja Čepurnienė, 9.30 v.r. — už a.a. Oną ir Stasį Leskauskus, 10.15 v.r. — už a.a. Izabelę Maniūskiene, ir Juliją Puodžiuką, 11.30 v.r. — už parapiją, 8.30 v.v. — padėkos intencija.

Kazimierinio kongreso pamaldų jungtinio choro repeticija — rugpjūčio 16, ketvirtadienį, 7.30 v.v., Priskelimo par. muzikos studijoje. Visi choristai iš Toronto ir kitų vietovių prašomi dalyvauti. Vadovauja sol. V. Verikaitis.

Dail. Ada Korsakaitė-Sutkuvienė yra sukūrusi kazimierinei operai "Dux Magnus" dekoracijų eskizus. Pagal juos šiuo metu ji tapo reikiamo dydžio originalias tos operos dekoracijas, kurias publika matys kazimierinės operos sukaktuvinioje spektakliuose rugsėjo 1 ir 2 d. Toronte religinio kongreso metu.

NAUJA LIETUVIŠKA OPERA

"Dux Magnus"

sukurta Lietuvos globėjo šv. Kazimiero mirties 500 metų sukakčiai, statoma š. m. rugsėjo 1 ir 2 dienomis Toronte (Ryersono teatre, 43 Gerrard St. E.).

Bus du spektakliai: rugsėjo 1, šeštadienį, 8 valandą vakaro; rugsėjo 2, sekmadienį, 3 valandą po pietų

Libreto autorius - poetas Kazys Bradūnas, muzikos - kompozitorius Darius Lapinskas.

BILJETUS prašome įsigyti iš anksto: **Kanadoje** — pas V. Tasecką (3380 Galena Cres., Mississauga, Ont. L5A 3L8; tel. 416-279-0363); **JAV-se** — **Čikagoje** N. J. Vaznelių parduotuvėje (Gifts International, Inc., 2501 W. 71 St., Chicago IL;

tel. 471-1424); **Niuorke** Religinės lietuvių katalikų šalpos įstaigoje (Lithuanian Catholic Religious Aid, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207; tel. 212-647-2434); **Klivlande** — Dievo Motinos parapijoje (18022 Neff Rd., Cleveland,

OH 44119; tel. 216-531-4263); **Filadelfijoje** pas E. Binkį (209 Yellow Stone Rd., Plymouth Meeting, PA 19462; tel. 215-828-1150).

Bilietų kainos į operą: \$15, \$20, \$22, \$25 (kanadiškais).

Po operos rugsėjo 2, sekmadienį, 7 v.v., "Royal York" viešbutyje bus Šv. Kazimiero sukakties kongreso užbaigos pokylis (banketas).

Kaina vienam asmeniui — \$25 (kan.). Bilietai gaunami pas operos bilietų platintojus. Juos prašome įsigyti iš anksto.

Visus tautiečius maloniai kviečiame dalyvauti.

Organizacinis šv. Kazimiero sukakties kongreso komitetas

Kviečiame dalyvauti

BALTIEČIŲ JAUNIMO KONGRESE

š.m. rugpjūčio 16 - 19 d.d., Barrie, Ontario, latvių stovyklavietėje "Saulainė"

Ketvirtadienį, 2.00-6.00 val. po pietų, DEMONSTRACIJA Toronte, Nathan Philips Square, City Hall — Prisimenant mūsų kalinius"

Penktadienio vakare — laužas, šeštadienio vakare — ŠOKIAI

Stovykloje bus: tinklinis, krepšinis, maudymasis, pirtis "sauna" t.t., baltiečių meno paroda, vyno ir alaus baras. Kalbėtojai: Kanados parlamento narys **Jesse Flis** (parlamento Helsinkio grupės pirmininkas, dr. **Velis Dreifelds**, prof. **Velio, Marga Sermat**, dr. **Linas Sidrys**, prof. **Tonu Parming**. Dėl smulkesnės informacijos skambinti Nijolei Vytaitei **769-4085** Toronte arba į Saulainę **(705) 424-1118**.

Rengėjai

"Draugas" 1984.VII.28 laidoje išspausdino straipsnį "Šv. Kazimieras Toronte". Jame rašoma apie Šv. Kazimiero sukakties kongresą, kuriame dalyvaus laisvojo pasaulio lietuviai. Apie operą rašoma:

Mūsų kultūros istorijoje tai pirmoji religinė opera. Ir tai žadina lietuviškąją ambiciją, jog čia neatsilikame nuo šios dienos prancūzų, lenkų ir vengrų, patraukiančių dėmesį savo religinėmis operomis. Iš tikrųjų tai milžiniškas kongresas užmojis ir stambus indėlis mūsų muzikinės kultūros. Jis liudija kazimierinių metų planuotojų, ypač šio kongreso organizacinio komiteto pirminio d. Juozo Sungailos ir visų talkininkų, kūrybinio angažavimosi drąsą ir polėkį. Juk sukurti ir pastatyti visai naują ir lietuvišką operą išeiviose sąlygose tai beveik kazimierinių metų stebuklas, žinant, kiek turi tam laiko ir darbo pašvęsti libretto ir muzikos autoriai, ir solistai, ir choristai, ir dekoratorė, rūbų siuvėjai ir kt. O kur dar visa operos orkestracija, visos orkestras, visos repeticijos, kai kompozitoriui, dirigentui ir spektaklių meniniam vadovui, o taipgi Kanadoj ir Amerikoje gyvenantiems solistams reikia skraidžioti ir važiuoti vieniems pas kitus bendroms repeticijoms. O prieš akis dar pati finalinė paruoša ir generalinių repeticijų įtampa!

Visa tai turint minty, nuo operos iniciatorių ir jos atliekėjų neturėtų atsilikti ir visada dideliu ryžtu palanki mūsų publika. Tai bendras ambicingas Kanados ir Amerikos lietuvių reikalas. Todėl abiejose Didžiųjų ežerų pusėse šių metų Darbo dienos savaitgalis tebūna skirtas nuykimiui į Torontą, į kazimierinių metų manifestacinį ir kūrybinį lietuvių kongresą ir į kazimierinės operos "Dux Magnus" premjerą, nes, kaip atrodo, tai vienintelė proga ją pamatyti ir išgirsti. **k.brd.**

Telefonu gauta žinia, kad š. m. rugpjūčio 12 d., 3 v.p.p., po neilgos ligos mirė uolus "Tėviškės žiburių" ir kitų laikraščių bendradarbis a. a. **Pranas Naujokaitis** JAV-se. Laidotuves — rugpjūčio 16 d. iš lietuvių Šv. Kazimiero šventovės Patersone, NJ. Velionis buvo rašytojas, literatūros istorikas, naujų knygų vertintojas. Pastaruoju metu jau negalėjo skaityti dėl susilpnėjusių akių, tad žmona skaitydavo ir garsinę juostelę, o velionis klausydavo ir "diktodavo recenzijas. Paskutinė jo recenzija — Alės Rūtos romano "Pirmieji svetur". Ji gauta "TŽ" redakcijoje, bet dar neišspausdinta. Likusiems šeimos nariams reiškiamė gilią užuojautą.

Kunigų vienybės suvažiavimas, kuriame dalyvaus kunigai iš įvairių kraštų, įvyks rugpjūčio 30, ketvirtadienį, 9.30 v.r., "Royal York" viešbutyje. Visi kanadiečiai kunigai pakviesti jame dalyvauti.

Teologijos studentas Edis Putrimas bus šventinamas dijakonu š. m. rugsėjo 3, pirmadienį, 10 v.r., Lietuvos kankinių šventovėje. Apeigas atliks vysk. A. Deksnys, dalyvaujant kunigams, giminėms ir lietuvių visuomenei.

Tarptautinis komitetas čekų ir slovakių laisvei ginti rengia demonstraciją rugpjūčio 21, antradienį, 8 v.v., Nathan Philips aikštėje ir kviečia dalyvauti lietuvius — atsiųsti atstovus su savo krašto vėliava ir palda, pasipuošusia tautiniais drabužiais.

Pagerbdami a.a. Mariją Gačioniene, paaukojo "Tėviškės žiburiams": dr. Aleksas ir Aldona Valadkos, Stasys ir Aldona Grigaliūnai — \$15.

Onos Juodikienės motinai a.a. Barborai Štendelienei mirus, vietoje gėlių paaukojo "Tėviškės žiburiams" po \$20: J. ir D. Kaunaitės, Timukų šeima.

A.a. muzikas Adolfas Narbutas, 71 m., mirė 1984.VI.25 Santa Monikoje, Kalifornijoje. Nuo 1947 iki 1950 metų jis gyveno Kanadoje. Atlikęs darbo sutartį, 1948 m. apsigyveno Toronte. Vargoninkavo Šv. Jono Kr. parapijoje, vadovavo vyrų ir mišriems chorams, koncertavo įvairiose vietovėse švenčių bei iškilnių progomis. 1950 m. vedė Danutę Sabaliauskaitę ir persikėlė į Los Angeles, kur vargoninkavo lietuvių Šv. Kazimiero parapijoje bei reikišėi muzikiniam vietos gyvenime. Pagausėjus šeimai, perėjo į pelningesnę darbą. Palaidotas iš Šv. Joanos Arkietės šventovės Forest Lawn kapinėse.

Laimis Andrusis ir Rūta Vaitkutė susituokė rugpjūčio 11 d. Priskelimo šventovėje, gausiai dalyvaujant giminėms, bičiuliams, pažistamiems iš Kanados ir JAV. Mišias koncelebravo bei jungtųjų apeigas atliko kun. Aug. Simanavičius, OFM, ir kun. J. Staškus (pasakė pamokslą). Solo giedojo R. Štrimaitis, akompanavo J. Gočėdas. Vestuvinė puota buvo surošta Lietuvių namų salėje, kur dalyvavo per 300 viešnių bei svečių. Visi gėrėjosi lietuviškais vestuvių papročiais. Pranešėjo pareigas visur lietuvių kalba sklandžiai atliko stud. Morkus Sungaila. Abu jaunavedžiai, buvę "Atžalyno" šokėjai, gavo daug sveikinimų iš Lietuvos, Kanados, JAV. Sveikintojų eilėje buvo ir "Atžalyno" tėvų komiteto atstovai bei Lietuvių namų valdybos pirm. V. Dauginis, įteikęs ir dovaną dail. Tamošaičių meno leidinį. Abiejų su tuoktinių tėvai savo kalbose tuoktuosius šiomis lietuviškomis vedybomis ir linkėjo jiems geriausios sėkmės. Giminių vardu humoristiškai kalbėjo R. Žiuraitienė, jn. Visiems nuoširdžiai padėkojo jaunavedys Laimis Andrusis. Jis yra baigęs miškininkystės fakultetą, o jo Rūta — Ryersono politechnikos institutą.

MONTREAL

Operos sol. Gina Čapkauskienė šią vasarą yra labai užsiėmusi. Daugiausia laiko praleidžia kazimierinės operos "Dux Magnus" repeticijose. Muz. D. Lapinskas specialiai jos balsui parąšė vieną operos partiją. Šalia to, rugpjūčio 11-12 d.d. pas pranciškonus Kennebunkporte turės du koncertus vasarotojams. Akompanuos Vytenis Vasyliūnas. Po to vyks į Torontą ruošti operai ir vėliau operos reikalais vyks į Čikagą.

Kanados kariuomenės majoras Laisvydas Baršauskas su savo jauna lietuviška šeima ilgesniam

laikui įsikūrė V. Vokietijoje.

Pedagogės Audronė Jonelytė ir **Audra Žurkevičiūtė** išskrido dviejų savaitių atostogų į Meksiką.

Jonas Jukštas, 80 metų amžiaus, mirė liepos 27 d. Palaidotas iš AV šventovės rugpjūčio 1 d. Cote des Neiges kapinėse. Liūdi žmona Regina, du broliai, sesuo ir kiti giminės.

William Kalinauskas, 70 metų amžiaus, mirė liepos 31 d. Palaidotas iš Šv. Kazimiero šventovės Cote des Neiges kapinėse. Likę nuilūdę trys broliai, sesuo ir kiti giminės. **B.S.**

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C.I.B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

Certifikatus: min. \$1,000.00	
1 metų	12 %
Terminuotus indėlius:	
1 metų	11.25%
180 - 364 d.	10.75%
120 - 179 d.	10.25%
30 - 119 d.	9.75%
Trumpalaikius indėlius	
už \$20,000 ar daugiau	
Taupomosios sąskaitos:	
specialios	8.25%
su drauda	8 %
Čekių sąskaitos:	5 %

DUODA PASKOLAS:

Nekilnojamo turto, asmenines ir prekybines. Paskolos mirties atveju draudžiamos iki \$10,000

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve	3907A Rosemont
Pirm. antr. treč.	9.00 - 3.00
Ketvirtadieniais	12.00 - 8.00
Penktadieniais	10.00 - 6.00
	4.00 - 8.00
	2.00 - 6.00

DIDELĖ NUOLAIDA vertikalinėm langų užuolaidom. Teirautis telefonu 626-5977. Oakvilles apylinkėse — 827-3446 vakarais ir savaitgaliais.

IŠNUOMUOJAMAS KAMBARYS su virtuve Ossington-Davenport rajone. Geras susisiektimas, patogios vietos prie universiteto ir kolegijų. Pageidaujama studento arba studentės. Skambinti vakarais tel. 656-6167 Toronte.

ATLIEKU visokius namų remonto ir staliaus darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofas (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronte — J. Baliūnas.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI

Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parenimai namuose ir laidotuvių pusrėčiai. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. tel. 279-0256 arba 279-6864 Toronte.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininkė **V. SIMINKEVIČIENĖ**, įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvių gėlių tvarkymo srityje.

Pianino technikas

A. BRICKUS

gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant. Skambinti **762-6128** Toronte.

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski

412 Roncesvalles Ave. Toronto, Ontario (prie Howard Park Ave.) Kabineto telefonas **531-4251** Pacientai priimami susitarus telefonu

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA mediciniškos pooperacinės gydymas. Patarimai asmeniniams ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel.(416) 533-8008.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

NATŪRALUS BIČIŲ MEDUS! Užsakymai priimami iki š. m. rugsėjo 15 d. nuo 4 iki 30 svarų. Tel. 534-6803 — 822-6651.

HAMILTONO LIETUVIŲ PENSI-NINKU pastatė "Rambynas" dar yra laisvų vieno miegamojo butų po \$340-350, įskaitant šildymą ir elektrą. Adresas: 1880 Main Street, West, Hamilton, Ont. L8S 4P8. Tel. 1-416-526-8281.

PRIZIŪRĖTI DVEJŲ METŲ BERNIUKU Scarborough rajone įieškau vyresnio amžiaus moters, galinčios gyventi mūsų namuose arba ateinančios. Skambinti nuo penktadienio iki sekmadienio tel. 286-1231 Toronte.

JIEŠKAU GYVENIMO DRAUGO. Esu 48 m. amžiaus lietuvi, baigusi mokslus, ramaus būdo ir vieniša. Norėčiau susipažinti ir rimtai susirašinėti su savo amžiaus ar vyresniu ramaus būdo vyriškiu. Rašyti "Tėviškės žiburių" adresu, ant voko pažymint "Danai".

WILLOWDALE-YONGE IR FINCH rajone, netoli požeminio traukinio, York universiteto ir Seneca College, išnuomojamas pirmame aukšte pilnai apstatytas kambarys su pilnomis virtuvės naudojimo privilegijomis ir atskiru šaldytuvu. Yra vieta automobiliui. Pageidaujama nerūkanti moteris arba studentė. Skambinti tel. 416-221-9648 Toronte.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronte.

TORONTONT

Anapilio žinios

— Klebonas kun. J. Staškus, dvi savaites kapelionavęs Neringos stovykloje, JAV-se, grįžo į savo parapiją.

— Pamaldos Wasagoje sekmadieniais — 10 ir 11 v.r.

Klieriko E. Putrimo dijakona, šventimai — š. m. rugsėjo 3, pirmadienį, 10 v.r.

— Bilietai į operą "Dux Magnus" ir kazimierinio kongreso užbaigos pokylį (banketą) gaunami sekmadieniais po Miškų parapijos salėje arba pas Br. Genčių tel. 532-8531.

— Anapilio koncertinio pianino vajui paaukojo \$25: K. Lukošius; \$10: J. J. Valiuliai, K. Prielgauskas, S. Jokubaitis, S. S. Kryževičiai, A. G. Sprainaičiai; \$5: J. Ranonis.

— Mišios rugpjūčio 19, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Dovydą Gują, 11 v.r. už a.a. Jurgį Dementačių; Wasagoje 10 v.r. — už a.a. Vincą Kulį, 11 v.r. — už a.a. Kazimierą Andriukaitį.

Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldas rugpjūčio 19 ir 26 d.d., 9.45 v.r., laiks kun. P. Dilys.

— Svečias iš Australijos kun. Valdemaras Kostencenas grįžta rugpjūčio 17 d. Jis aplankė čia seserį Olgą Vymerienę, brolių, kun. L. Kostencą Amerikoje ir rugpjūčio 5 d. pasakė pamokslą Išganytojo el. liuteronų šventovėje. Jis su šeima gyvena Varanos miestelyje, Queensland valstijoje Australijoje, kur kartais aptarnauja liuteronus.

PADEKA

Nuoširdžiai dėkojame už netikėtai suruoštą mūsų 20 metų vedybų sukakties pobuvį.

Ypatinga padėka G. Budrienei, R. Štrimaitienei, V. Laurinavičienei ir G. Šimkieniui už šio pobūvio suorganizavimą.

Atėiu visiems atvykusiems mūsų pasveikinti. Dėkojame už gražias dovanas, gėles ir vaišes.